



การศึกษาบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา
A STUDY OF STUDENT CARE SYSTEM ADMINISTRATION OF SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF VOCATIONAL
EDUCATION COMMISSION IN SAKAEO, PRACHINBURI,
AND CHACHOENGSAO PROVINCES

วิทยานิพนธ์
ของ
เกียรติศักดิ์ ช่างเรือน

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สิงหาคม 2559

การศึกษบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา

A STUDY OF STUDENT CARE SYSTEM ADMINISTRATION OF SCHOOL

ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF VOCATIONAL

EDUCATION COMMISSION IN SAKAEO, PRACHINBURI,

AND CHACHOENGSAO PROVINCES

วิทยานิพนธ์

ของ

เกียรติศักดิ์ ช่างเรือน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สิงหาคม 2559



ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา
A Study of Student Care System Administration of School Administrators under the Office of
Vocational Education Commission in Sakaeo, Prachinburi, and Chachoengsao Provinces

เกียรติศักดิ์ ช่างเรือน

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกลี)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์อัมพัน ประเสริฐภักดิ์)

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ดร.เจนจบ สุขแสงประสิทธิ์)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ขวัญศิริ เจริญทรัพย์)

วันที่ 20 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2559

เกียรติศักดิ์ ช่างเรือน. (2559). การศึกษาบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุริย์มาส สุขกลี กศ.ค. (การบริหารการศึกษา)	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐศักดิ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 59 คน และครูผู้สอน จำนวน 254 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33-0.75 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเซฟเฟ้ (Scheffe)

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

Kiattisak Changruean. (2016). **A Study of Student Care System Administration of School Administrators under the Office of Vocational Education Commission in Sakaeo, Prachinburi, and Chachoengsao Provinces.** Thesis M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors :

Assistant Professor Sureemas Sukkasi Ed.D. (Educational Administration) Chairman

Associate Professor Ampawan Prasertphak

M.A. (Educational Psychology and Guidance) Member

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the student care system administration of school administrators under the Office of Vocational Education Commission in Sakaeo, Prachinburi, and Chachoengsao Provinces. The research samples determined by the proportional stratified random sampling method were 59 school administrators and 254 teachers under the Office of Vocational Education Commission in Sakaeo, Prachinburi, and Chachoengsao Provinces. The research instruments used for data collection were the five-rating scale questionnaires with the discrimination index level of 0.33 - 0.63 and the reliability level of 0.93. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance, and Scheffe's method of multiple comparison tests.

The study revealed as follows : 1) the overall result of student care system administration of school administrators under the Office of Vocational Education Commission in Sakaeo, Prachinburi, and Chachoengsao Provinces was ranked as the high level, arranging from the first three highly ranked aspects : the student development and promotion, the individual student recognition, prevention and problem solving, as well as the referral management, 2) the comparative result in the overall and individual aspects of student care system administration of school administrators under the Office of Vocational Education Commission in Sakaeo, Prachinburi, and Chachoengsao Provinces, classified by status, was different with no statistical significance, and 3) the overall and individual aspects of student care system administration of school administrators under the Office of Vocational Education Commission in Sakaeo, Prachinburi, and Chachoengsao Provinces, classified by school location, was different with no statistical significance.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ด้วยความกรุณา ให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาส สุขกสิ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ อัมพวัน ประเสริฐศักดิ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจแบบสอบถาม ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่ได้ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เกียรติศักดิ์ ช่างเรือน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมติฐานในการวิจัย	7
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การบริหาร	8
ความหมายของการบริหาร	8
ความสำคัญของการบริหาร	9
ระบบการดูแลผู้เรียน	11
ความหมายของระบบการดูแลผู้เรียน	11
วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลผู้เรียน	12
ประโยชน์ของระบบการดูแลผู้เรียน	13
แนวคิดและหลักการระบบการดูแลผู้เรียน	15
แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียน	16
การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	17
การคัดกรองผู้เรียน	20
การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน	23
การป้องกันและแก้ไขปัญหา	26
การส่งต่อ	32
นโยบายการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน	
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ...	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
งานวิจัยต่างประเทศ	37
งานวิจัยในประเทศ	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	40
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	58
วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
สรุปผลการวิจัย.....	60
การอภิปรายผล	60
ข้อเสนอแนะ.....	63
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก.....	69
ภาคผนวก ก ราชนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	70
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	72
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	78
ภาคผนวก ง คำดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	85
ภาคผนวก จ คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	90
ประวัติย่อผู้วิจัย	93

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา.....	41
2 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพและที่ตั้งสถานศึกษา.....	46
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอันดับที่และระดับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้าน	47
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอันดับที่และระดับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรีและฉะเชิงเทรา ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อ.....	48
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอันดับที่และระดับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ด้านการคัดกรองผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ..	49
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอันดับที่และระดับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ.....	50
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอันดับที่และระดับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยรวมและรายข้อ.....	52
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอันดับที่และระดับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ด้านการคัดกรองผู้ส่งต่อ โดยรวมและรายข้อ	54
9 ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพ.....	55

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา.....	56
11 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามบทบาทการบริหารระบบการดูแล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัด สระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา	86
12 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบทบาทการบริหาร ระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา.....	91

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนานักเรียน ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขมีคุณค่าตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา การพัฒนาประชากรของประเทศเพื่อให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบทั้งทางกาย และใจนั้น เริ่มจากการพัฒนาเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามความคาดหวัง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากสถานศึกษาในแต่ละระดับ ดังนั้นหน้าที่สำคัญของสถานศึกษานอกจากการให้ความรู้ทางด้านวิชาการ สถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาด้านการส่งเสริมสนับสนุน ป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติในอนาคต สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาทุกระดับ ดำเนินการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 12) ในขณะที่กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ให้มีความสมบูรณ์พร้อมในลักษณะองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและมีคุณค่า โดยได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต ได้ร่วมมือวางรากฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลผู้เรียน และกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน โดยเน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไข และการคุ้มครองสิทธิเด็กโดยมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบที่เรียกว่า ระบบการดูแลผู้เรียนขึ้น เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลผู้เรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดจากผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 11-12)

ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านเศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลในการดำเนินชีวิตเกิดผลกระทบ

ต่อครอบครัว ชุมชน สิ่งแวดล้อม เกิดปัญหาต่อคุณภาพชีวิต ทำให้สภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติทำให้ค่านิยม ความเชื่อและสังคมไทยเบี่ยงเบนออกจากวิถีวัฒนธรรมไทยและคุณค่าชีวิตที่ดึงมาสู่กระแสวัฒนธรรม และบริโภคนิยม ศิลธรรมและจริยธรรมเสื่อมทรามลง เกิดปัญหาภายในครอบครัว การหย่าร้าง การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนภายในครอบครัวไม่เหมาะสม ปัญหาค่าครองชีพที่สูงผลกระทบต่อหารายได้เพื่อดูแลครอบครัว ไม่มีเวลาดูแลเด็ก และเยาวชนทำให้ไม่สามารถปรับตัวได้จึงทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป เกิดปัญหาที่ทวีความซับซ้อนและรุนแรง เช่น ปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดเข้าสู่เด็กและเยาวชนอย่างน่าเป็นห่วง ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการทะเลาะวิวาท พฤติกรรม ความรุนแรงที่กระทำโดยตั้งใจ ทั้งทางกาย การใช้อำนาจ การข่มขู่ที่ส่งผลให้เกิดอันตรายต่อร่างกายและจิตใจ และการเอาเปรียบ ในประเทศไทยมีแนวโน้มที่สูงมากขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียน (WHO, 2002 : 36)

การพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา ยังสอดคล้องกับการที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่จัดการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ตัวบ่งชี้ที่ 3.6 ระดับ คุณภาพในการบริหารความเสี่ยง โดยให้สถานศึกษาวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านการทะเลาะวิวาท ด้านสิ่งเสพติดด้านสังคม ด้านการพนัน และการมั่วสุม โดยการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกฝ่าย ผู้เรียนและผู้ปกครองมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และมีผลทำให้ปัญหาด้านความเสี่ยงลดลง และตัวบ่งชี้ที่ 3.7 ระดับคุณภาพในการจัดระบบดูแลผู้เรียน โดยให้สถานศึกษาจัดระบบดูแลผู้เรียน ให้มีระบบเครือข่ายผู้ปกครอง ดูแลผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง และส่งเสริมผู้เรียนปัญญาเลิศ ดังนั้น การดำเนินการให้มีระบบดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษา จึงมีความสำคัญ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานอาชีวศึกษา 2555 ซึ่งจะช่วยให้เกิดการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนและป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา และเกิดผลดีต่อการประเมินคุณภาพภายนอกอีกด้วย (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2555 : 56-58)

ผลการดำเนินงาน โครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากข้อมูลจากการสำรวจและติดตามการออกกลางคันของผู้เรียนระบบปกติ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พบว่าผู้เรียนระบบปกติในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ออกกลางคันคิดเป็นร้อยละ 27.52 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการออกกลางคัน จึงได้ดำเนินงานพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของระบบการดูแลผู้เรียน จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของนักเรียนในระดับอาชีวศึกษา

มีพฤติกรรมที่แสดงออกมาในคุณลักษณะอันไม่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น และสะท้อนถึงกระบวนการพัฒนา และดูแลคุณภาพของของผู้เรียนทางด้านพฤติกรรมของสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษาได้เช่นเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2557 : 30)

การพัฒนาประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมา อยู่บนพื้นฐานของความไม่สมดุลของการพัฒนา เพราะมุ่งพัฒนาในส่วนของการเศรษฐกิจ จนทำให้การพัฒนาเด็กและเยาวชนลดความสำคัญลงอยู่ในสถานะที่น่าเป็นห่วง ขาดภูมิคุ้มกันและไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนาและป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้มีความสามารถในการปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างรู้เท่าทัน ปลอดภัยและมีความสุข ดังนั้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนจึงเป็นการเสริมสร้างรากฐานของสังคมให้มีความแข็งแรงนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน โดยมีความคาดหวังว่าจะมีการพัฒนาคุณลักษณะที่ได้อย่างรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ ทักษะในการประกอบอาชีพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม มีสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตที่ดี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2554 : 3) เพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวังนั้น จำเป็นต้องมีความร่วมมือความพร้อมความตั้งใจจริงในการพัฒนาผู้เรียนของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับครอบครัว ชุมชน รวมทั้งหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมความคิด ร่วมทำ เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกัน ซึ่งจะเป็ นรากฐานของการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ และช่วยส่งเสริมความสามารถในการดูแลตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวางแผนด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมมีความเข้าใจ เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น สนใจและให้ความสำคัญ สภาวะการณ์ภายในภายนอกของตนเอง มีความสามารถในการปรับตัวและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2556 : 10)

จากความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำผลการศึกษาวินิจฉัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา โดยจำแนกตามสถานภาพ และที่ตั้งสถานศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับวางแผนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ให้เกิดการพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 774 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 59 คน และครูผู้สอน จำนวน 715 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2558 ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 59 คน

1.2.2 ครูผู้สอน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607- 610) โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) หาสัดส่วนขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามที่ตั้งสถานศึกษา จำนวน 254 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น แบ่งเป็นดังนี้

2.1.1 สถานภาพ จำแนกเป็น

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครูผู้สอน

2.1.2 ที่ตั้งสถานศึกษา จำแนกเป็น

- 1) จังหวัดสระแก้ว
- 2) จังหวัดปราจีนบุรี
- 3) จังหวัดฉะเชิงเทรา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

- 2.2.1 การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 2.2.2 การคัดกรองผู้เรียน
- 2.2.3 การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
- 2.2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 2.2.5 การส่งต่อ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียน หมายถึง กระบวนการดูแลผู้เรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีภารกิจที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1.1 การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ได้แก่ ระเบียบสะสม แบบทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน เพื่อให้สามารถนำไปวางแผนในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

1.2 การคัดกรองผู้เรียน หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับการวิเคราะห์และจัดทำฐานข้อมูลของผู้เรียนตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้น เพื่อจำแนกผู้เรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา

1.3 การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับการช่วยให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้และพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถปรับตัวเผชิญกับปัญหาและดำรงตนได้เหมาะสมตามวัย โดยใช้รูปแบบที่หลากหลายตามสภาพและความเหมาะสม โดยการจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการพิเศษต่าง ๆ

1.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับการดูแลเอาใจใส่ และช่วยเหลือผู้เรียน โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหาจำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่ อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือ โดยใช้รูปแบบที่หลากหลายได้แก่การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมในชั้นเรียน การสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการเยี่ยมบ้านผู้เรียน

1.5 การส่งต่อ หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนกรณี ที่มีปัญหาอยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วแต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรส่งต่อ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียน ได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลือ อย่างเหมาะสมต่อไปโดยการส่งต่อผู้เรียนมี 2 ลักษณะ คือ การส่งต่อภายใน เป็นการส่งผู้เรียนให้ไป พบครูผู้อื่น ที่สามารถช่วยเหลือผู้เรียนตามลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้น และการส่งต่อภายนอก เป็นการ ต่อให้กับผู้เชี่ยวชาญภายนอก เป็นขั้นตอนที่เป็นผลจากการส่งต่อภายใน หลังจากติดตามผลแล้วพบว่า พฤติกรรมของผู้เรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการวิทยาลัยและรองผู้อำนวยการวิทยาลัย รวมทั้ง ผู้รักษาการในตำแหน่ง หรือผู้ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา

3. ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่มาปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนประจำใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และ ฉะเชิงเทรา

4. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการ พิจารณา โยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษา รวมทั้งประสานงานการจัดการ อาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามการตรวจสอบ และการประเมินผล การจัดการการอาชีวศึกษา

5. สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งที่ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติงานในหน้าที่

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการวิทยาลัยและรองผู้อำนวยการวิทยาลัย รวมทั้งผู้รักษาการในตำแหน่ง หรือผู้ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

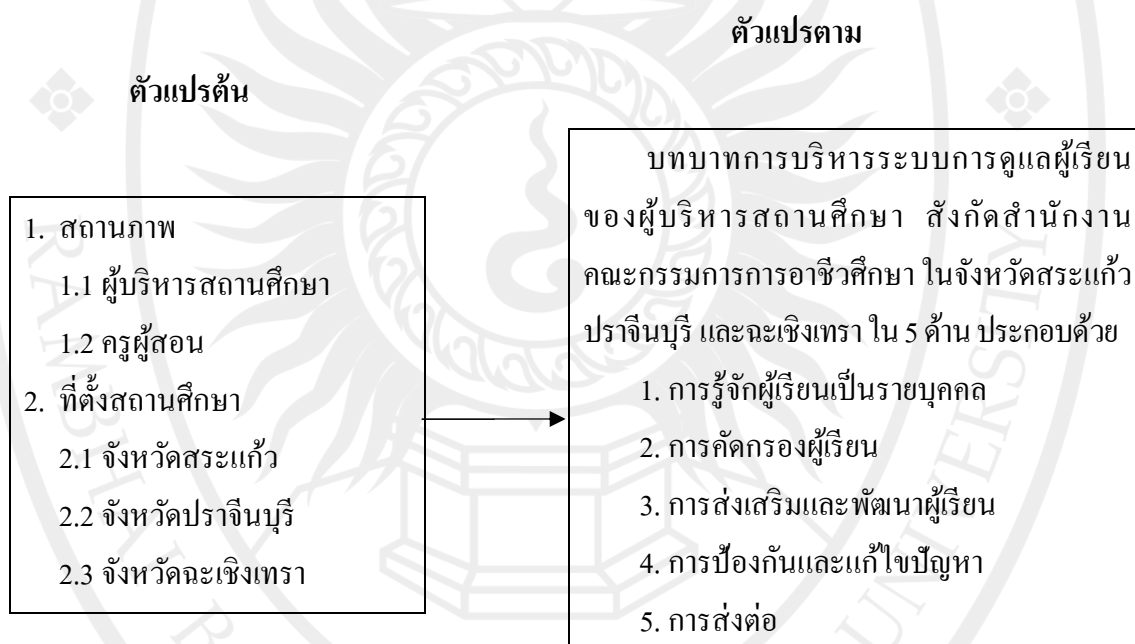
5.2 ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนประจำใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

6. ที่ตั้งสถานศึกษา หมายถึง ที่ตั้งของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา จำแนกเป็น

- 6.1 จังหวัดสระแก้ว
- 6.2 จังหวัดปราจีนบุรี
- 6.3 จังหวัดฉะเชิงเทรา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรีและฉะเชิงเทรา ได้ดำเนินการตามกรอบแนวคิดระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556 : 35) ใน 5 ด้าน ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพแตกต่างกัน

2. บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษาแตกต่างกัน

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอ ดังนี้

1. การบริหาร
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหาร
2. ระบบการดูแลผู้เรียน
 - 2.1 ความหมายของระบบการดูแลผู้เรียน
 - 2.2 วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลผู้เรียน
 - 2.3 ประโยชน์ของระบบการดูแลผู้เรียน
 - 2.4 แนวคิดและหลักการระบบการดูแลผู้เรียน
 - 2.5 แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียน
 - 2.5.1 การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล
 - 2.5.2 การคัดกรองผู้เรียน
 - 2.5.3 การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
 - 2.5.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา
 - 2.5.5 การส่งต่อ
3. นโยบายการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

การบริหาร

ความหมายของการบริหาร

สัมมา รัชนิษฐ์ (2553 : 37) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยอาศัยกระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การควบคุมและการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สุนทร โคตรบรรเทา (2554 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานกับคนและโดยคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์การ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555 : 43) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่จะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยการใช้กระบวนการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การอำนวยการ การประสานงาน การปฏิบัติงาน การประเมินผล การติดต่อ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ หน้าที่ของผู้บริหารจึงมีการจัดวางนโยบาย การวางแผนและการจัดตั้งวัตถุประสงค์ หน้าที่ถัดไป ได้แก่ การมอบหมายความรับผิดชอบให้กับหน่วยงาน การประสานงานติดต่อ การจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งการติดตามประเมินผล

ภารดี อนันต์นาวิ (2555 : 1) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555 : 1) ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหาร

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556 : 22) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สันติ บุญภิรมย์ (2557 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำทรัพยากรทางการบริหาร โดยเฉพาะคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุด มาทำงานตามกระบวนการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์การ

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel. 2001 : 437) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง เป็นกระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ด้วยองค์ประกอบหลายประการ อาทิ การตัดสินใจ องค์การแรงจูง ภาวะผู้นำ โดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและสภาพการณ์เกิดขึ้นในอนาคตด้วย

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินงานอย่างมีกลยุทธ์ โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการนำทรัพยากรทางการบริหารมาทำงานตามเทคนิควิธีการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

ความสำคัญของการบริหาร

สมาน อัสวภูมิ (2551 : 80) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารเป็นการใช้ภาวะผู้นำในการระดมและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

ตามภารกิจขององค์การให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และกระบวนการและกิจกรรมในทาง การบริหารต่าง ๆ สามารถใช้ในการบริหารงาน ได้ทุกระบบขององค์การ ข้อแตกต่างอยู่ที่ภารกิจหลัก ขององค์การนั้นว่า เป็นอะไร เช่น การบริหารการศึกษา ภารกิจหลักก็คือการจัดการศึกษา ซึ่งมี กิจกรรมหลักคือ การจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาและ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่หลักคือ การจัดการให้มีกระบวนการและกิจกรรมทางการศึกษา เกิดขึ้น และดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้ตาม จุดหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วนแนวปฏิบัติในการบริหารงานในความรับผิดชอบนั้น ผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำในการระดมและใช้ทรัพยากรทั้งหลายทั้งปวง เพื่อให้การดำเนินงานตาม ภารกิจขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555 : 8) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่ต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอน ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วน อื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีจะต้องเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่ จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารนั้น จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่างๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมี ผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของ ผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธี และกระบวนการบริหารที่เหมาะสม มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและ บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

ประภาพรณ รักเลี้ยง (2556 : 2) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าผู้บริหารในทุกระดับ มีอิทธิพลต่อองค์การ สมัยใหม่ในทุกแง่มุม ผู้บริหารจึงต้องทำความเข้าใจในภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบของงาน ด้านการบริหารทั้งต่อตนเอง ต่อกลุ่ม ต่อสังคม และต่อประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกัน ดังนั้นการบริหาร จึงเกี่ยวข้องกับ การบริหารงาน และ บริหารคน อยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารจึงต้องทำหน้าที่จัดการเรื่อง ระบบงานด้านต่าง ๆ และวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดระบบการผลิต การให้บริการหรือการดำเนินงาน ด้านต่าง ๆ ทุกด้านเป็นไปด้วยดี พร้อม ๆ กัน กับภารกิจที่ต้องจัดการเรื่องคนหรือบุคลากร ซึ่งจะเป็น ผู้เข้าไปรับมอบหมายและปฏิบัติงานตามหน้าที่หรือตำแหน่งงานต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ เพื่อให้ทุกคน มุมนานะ ท่วมเทกำลังความสามารถ ทั้งกายและใจให้เกิดผลงานที่ดี และประสานกันกับการทำงาน ของบุคคลฝ่ายอื่น ๆ อย่างดีด้วย อาจกล่าวได้ว่าผู้บริหารทำหน้าที่จัดให้การทำงานของสองระบบนี้ คือ ระบบงานและระบบคน ให้สามารถประสานทำงานร่วมกันไปอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหาร จัดการระบบย่อย 2 ระบบ คือ

1. ระบบงาน ก็คือ ทรัพยากรที่ไม่มีชีวิต ได้แก่ ทรัพย์สิน เงินทุน เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์
2. ระบบคน ก็คือมนุษย์หรือทรัพยากรบุคคลที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ หรือสิ่งของ เพื่อที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จให้กับองค์กร

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การบริหารงาน และบริหารคน อยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารจึงต้องทำหน้าที่จัดการเรื่องระบบงาน และวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดระบบการผลิต การให้บริการหรือการดำเนินงานทุกด้านให้เป็นไปด้วยดี และสามารถประสานการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบการดูแลผู้เรียน

ความหมายของระบบการดูแลผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 13) ได้ให้ความหมายว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าหมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2554 : 131) ได้ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึงการส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา ด้วยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556 : 19) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าหมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีเครื่องมือที่มีมาตรฐานมีคุณภาพ มีร่องรอยหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยมีผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีส่วนร่วมในการดูแลผู้เรียน ตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทและส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาจะประสบความสำเร็จอย่างมี

ประสิทธิภาพได้ ต้องเกิดจากครูและบุคลากรทุกคนต้องร่วมมือกันดำเนินงานตามขอบเขตหน้าที่ ตามภารกิจหลักของระบบการดูแลผู้เรียนให้ครบทุกกระบวนการจึงเกิดผลดี ในการส่งเสริมพัฒนา และป้องกันแก้ไขปัญหาของผู้เรียน

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลผู้เรียน เป็นกระบวนการดูแลผู้เรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของผู้เรียน ที่มีต่อครู รวมทั้งการประสานความสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 13) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ และมี ประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือชุมชนมีการทำงานร่วมกัน โดยผ่าน กระบวนการทำงานที่มีระบบ พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับ การประเมินได้

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2554 : 17) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมี ประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชน มีการทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบ หรือรับการประเมินได้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556 : 11) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ระบบการดูแล ผู้เรียนอาชีวศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษามีระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา มีกระบวนการ วิธีการแนวทาง การปฏิบัติงานอย่างเป็นมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้
2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองชุมชนและ หน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลผู้เรียน
3. เพื่อพัฒนา ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงาน ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการดูแลและส่งเสริมพัฒนา มีความภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในตนเอง สามารถแก้ไขปัญหาและปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม มีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการดูแลตนเองในด้านสุขภาพกาย จิตใจ การศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลผู้เรียน เพื่อให้สถานศึกษามีระบบการดูแลผู้เรียน มีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ มีแนวทางการปฏิบัติงาน อย่างเป็นมาตรฐาน รวมถึงให้สถานศึกษา ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดูแลผู้เรียน เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ

ประโยชน์ของระบบการดูแลผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 1) ได้กำหนดไว้ว่า ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน คือการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรมและการดำรงชีพอย่างมีความสุขในสังคม สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวคือ ให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ด้วยความร่วมมือของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน ชุมชน สังคม และครอบครัวของผู้เรียนเอง ด้วยสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก มีผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนซึ่งมีความซับซ้อนมากขึ้น หลายครอบครัวมีเวลาและใกล้ชิด เพื่อดูแลอบรมสั่งสอนลูกหลานลดน้อยลง ตัวผู้เรียนเองซึ่งเป็นเยาวชนที่มีประสบการณ์ในชีวิต ไม่มากนัก ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์จึงทำให้เกิดปัญหากับตนเองและสังคมได้ง่าย ดังนั้นความจำเป็น ในการสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็ง การมีระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่ชัดเจนจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยดำเนินการควบคู่ไปกับระบบการจัดการเรียนการสอน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552 : 13) ได้กำหนดถึงประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตัวเองได้ มีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)

ซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาความเก่ง (IQ) คุณธรรมจริยธรรม (MQ) และความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรค (AQ)

4. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
5. ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มแข็ง จริงจังด้วยความเสียสละเอาใจใส่

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556 : 22 - 23) ได้กำหนดถึงประโยชน์ของการดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียน
 - 1.1 ได้รับการดูแลส่งเสริมพัฒนาในด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม
 - 1.2 ได้รับการป้องกันแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือ ด้านการเรียนรู้ และด้านพฤติกรรม มีความสามารถในการคิด และแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
 - 1.3 ได้รู้จักตนเอง และมีความเข้าใจผู้อื่น มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลทั่วไป
2. ครู
 - 2.1 ตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลผู้เรียน
 - 2.2 มีเจตคติที่ดีต่อผู้เรียน
 - 2.3 มีวิธีการ เครื่องมือในการดูแลผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 2.4 มีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา
3. ผู้บริหาร
 - 3.1 นำศักยภาพของครูมาใช้ในการขับเคลื่อนให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา
 - 3.2 นำข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนมาใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน หลักสูตร และคุณภาพการจัดการศึกษา
 - 3.3 มีรูปแบบกระบวนการพัฒนาเชิงระบบภายใต้การมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ครอบครัวยุวมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. ผู้ปกครอง ชุมชน
 - 4.1 ตระหนักในการมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการดูแลผู้เรียน
 - 4.2 เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน
 - 4.3 บุตรหลานได้รับผลดีจากการเอาใจใส่ดูแลอย่างเป็นระบบ
 - 4.4 มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรหลาน
5. สถานศึกษา
 - 5.1 มีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา
 - 5.2 ได้รับการยอมรับ การสนับสนุน และความร่วมมือจากชุมชน บุคลากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. อาชีวศึกษาจังหวัด
 - 6.1 พัฒนานวัตกรรมในการพัฒนานักเรียนนักศึกษา
 - 6.2 พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงาน การนิเทศติดตามผล ประเมินผล และการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของระบบการดูแลผู้เรียนนั้น สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลผู้เรียน ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นจะต้องรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล และมีข้อมูลแท้จริงของผู้เรียนทุกด้าน เช่น ด้านการเรียน ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว เป็นต้น โดยข้อมูลดังกล่าวอาจได้มาจากวิธีการและเครื่องมือ ซึ่งได้แก่ ระเบียบสะสม แบบประเมิน พฤติกรรมเด็ก การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้านเด็ก หลังจากที่ได้ข้อมูลผู้เรียนในด้านต่าง ๆ แล้ว ต้องนำข้อมูลทั้งหมดเหล่านั้นมาบูรณาการเพื่อการรู้จักและเข้าใจผู้เรียนแต่ละบุคคลอย่างละเอียดรอบด้าน รวมทั้งเพื่อการจัดกลุ่มและคัดกรองผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับความสมบูรณ์พร้อมทั้งลักษณะองค์รวมทั้งร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนได้มีทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและมีคุณค่า

แนวคิดและหลักการระบบการดูแลผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 4) ได้กำหนดแนวคิดและหลักการระบบการดูแลผู้เรียน โดยมองว่า สภาพสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากปัจจัยหลายด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทำให้โลกไร้พรมแดน เกิดผลทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนของชาติ ก่อให้เกิดปัญหาสังคมและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพติด ปัญหาพฤติกรรมทางเพศในช่วงวัยที่ไม่เหมาะสม ปัญหาการพนัน ส่งผลให้ต้องมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีภูมิคุ้มกันและสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับนักเรียน โดยมีครูเป็นผู้นำที่อบรมสั่งสอน เพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การศึกษาของไทยในอดีตครูมีหน้าที่สอนหนังสือและสอนคนควบคู่กันไป ครูจะเอาใจใส่ลูกศิษย์อย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ ปฏิบัติเป็นแบบอย่างของสังคม ปัจจุบันครูส่วนใหญ่มุ่งเน้นสอนหนังสือมากกว่าสอนคน ทำให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียนน้อยลง อันเป็นผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันไม่พึงประสงค์และสร้างปัญหาให้กับสังคม

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2554 : 17) ได้กำหนดแนวคิดและหลักการในการดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียน ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดชีวิต เพียงใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้น การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อการดูแล ทั้งด้านการป้องกัน แก้ปัญหา และการส่งเสริมเป็นสิ่งจำเป็น
2. ความสำเร็จของงานต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร โรงเรียนในทุกระดับ ผู้ปกครอง หรือชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556 : 15) มีแนวคิดว่า ระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ ต้องมีความเชื่อว่า

1. มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความดี (Good Active) มีอิสระมีความคิดสร้างสรรค์ ฟังตนเอง และพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม
2. มนุษย์ทุกคนมีคุณค่า ทั้งคุณค่าต่อตนเอง ต่อสังคม ดังนั้นจึงสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเอง
3. มนุษย์ทุกคนมีความแตกต่างกันและทุกคนมีทั้งส่วนดีและส่วนด้อย ดังนั้นต้องยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคล
4. มนุษย์มีศักดิ์ศรี ต้องการความรัก ความเข้าใจ การยอมรับ และการให้อภัย การให้โอกาส ทำให้ทุกคนอยากเป็นคนดี
5. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ มีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ต้องใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน
6. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั้งด้านดีและด้านที่ไม่ดี มีสาเหตุหรือมีที่มาเสมอ การที่จะทำความเข้าใจพฤติกรรมใด ๆ ที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องค้นหาสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนั้น ๆ
7. ครูเป็นผู้คอยกระตุ้นให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้ร่วมคิดและมีความเป็นมิตรกับผู้เรียน
8. การพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา จะประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้ ต้องเกิดจากความร่วมมือของผู้บริหาร ครูและบุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชนและเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า แนวคิดและหลักการของระบบการดูแลผู้เรียน เป็นกระบวนการเชิงระบบ ในการแก้ไขปัญหา และส่งเสริมผู้เรียนที่มีขั้นตอน ครูที่ปรึกษาาระบบการดูแลผู้เรียนจะต้องศึกษารายละเอียด เพื่อนำมาปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียน

ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธภาพของครูกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองได้ มีวิธีการ เครื่องมือชัดเจน มีคุณภาพมาตรฐานและมีร่องรอยหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ การดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียนเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา และบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน มีขั้นตอนดังนี้

การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล

สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (2548 : 17) ให้ความเห็นว่า การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทำให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ทำให้รู้จักและเข้าใจผู้เรียนมากขึ้น เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้ดี ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนมี ดังนี้

1. ด้านความสามารถ
 - 1.1 การเรียน
 - 1.2 ความสามารถอื่น ๆ
2. ด้านสุขภาพ
 - 2.1 ด้านร่างกาย
 - 2.2 ด้านจิตใจ และพฤติกรรม
3. ด้านครอบครัว
 - 3.1 ด้านเศรษฐกิจ
 - 3.2 ด้านการคุ้มครองผู้เรียน
4. ด้านความปลอดภัย
 - 4.1 ด้านสารเสพติด
 - 4.2 ความรุนแรง
 - 4.3 พฤติกรรมทางเพศ
5. ด้านอื่น ๆ

วิธีการ

การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล จำเป็นต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลของผู้เรียนอย่างรอบด้าน เพื่อนำมาใช้ในการคัดกรองผู้เรียน ได้แก่ ระเบียบสะสม แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์แบบประเมินความคิดเห็นทางสังคมสำหรับวัยรุ่น ฉบับ 10 คำถาม แบบประเมินพฤติกรรมเสี่ยงสำหรับวัยรุ่น ฉบับ 12 คำถาม แบบประเมินพฤติกรรมรุนแรงสำหรับวัยรุ่น ฉบับ 14 คำถาม แบบทดสอบการเห็นคุณค่าในตนเอง การสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก สอบถาม เพื่อน ผู้ปกครอง ผู้เรียน การเขียนเรียงความ การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน และวิธีการอื่น ๆ

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรู้จักผู้เรียน เช่น ระเบียบสะสม แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์แบบประเมินพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น ฉบับ 12 คำถาม แบบประเมินพฤติกรรมรุนแรงสำหรับวัยรุ่น ฉบับ 14 คำถาม แบบสำรวจพฤติกรรมทางการเรียน แบบบันทึกการตรวจสุขภาพ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบทดสอบบุคลิกภาพ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 30) ได้กำหนดว่า การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นวิธีการที่สำคัญที่ช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อนของผู้เรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาต้องมีข้อมูลพื้นฐานที่ครบถ้วน เพื่อประโยชน์ในการคัดกรองผู้เรียนต่อไป และข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ระบุและรวบรวมไว้ ได้แก่

1. ด้านความสามารถ
 - 1.1 ด้านความสามารถ ด้านการเรียนรู้
 - 1.2 ความสามารถพิเศษ/อัจฉริยะ
2. ด้านสุขภาพ
 - 2.1 ร่างกาย/ความพิการ
 - 2.2 จิตใจ/พฤติกรรม
3. ด้านครอบครัว
 - 3.1 เศรษฐกิจ
 - 3.2 การคุ้มครองสวัสดิภาพ
4. ด้านสารเสพติด
5. ด้านความปลอดภัย
6. พฤติกรรมทางเพศ
7. ด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 31 – 32) ได้กำหนดรายละเอียดวิธีการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้ครอบคลุมทุกด้านนั้น จำเป็นจะต้องใช้วิธีการที่หลากหลายตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้วิธีไว้ดังนี้

1. การสังเกต
 - 1.1 พฤติกรรมการแสดงออก
 - 1.2 พฤติกรรมการทำงาน
2. การสัมภาษณ์
 - 2.1 ผู้เกี่ยวข้อง
 - 2.2 ตัวผู้เรียน
3. การเยี่ยมบ้าน เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวผู้เรียน
 - 3.1 สภาพเศรษฐกิจ/สังคม

3.2 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

3.3 ทักษะของคนในครอบครัว

4. การศึกษาข้อมูล

4.1 ผลงานของผู้เรียน

4.2 เอกสาร/หลักฐานอื่น ๆ

5. การทดสอบ มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสามารถทางการเรียน/วัดความถนัด/ความสนใจ
วัดทักษะความสามารถอื่น ๆ ตลอดจนประเมินเพื่อคัดแยกผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557 : 11) กำหนดวิธีการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลไว้ว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ต่างกัน การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวของผู้เรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจผู้เรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์และคัดกรองผู้เรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือผู้เรียนได้ถูกต้อง โดยข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนที่ครูที่ปรึกษา ควรทราบอย่างน้อย 3 ด้าน คือ ด้านการเรียน ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

แนวทางการปฏิบัติงาน

ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลผู้เรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว เช่น ระเบียบสะสม การสัมภาษณ์ผู้เรียน การเยี่ยมบ้าน การสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกการตรวจสุขภาพ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558 : 8) ได้กำหนดว่า ด้วยความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและลบ ดังนั้น การรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษา และผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจผู้เรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคนมาวิเคราะห์ เพื่อทำความรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน ได้ตรงตามสภาพปัญหาของแต่ละบุคคล รวมถึงการสร้างเจตคติที่ดีระหว่างครูและผู้เรียน

แนวทางการปฏิบัติ

1. คณะกรรมการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของระบบดูแลผู้เรียน ในระดับสถานศึกษา โดยความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในการจัดการอาชีวศึกษา ทำหน้าที่ในการกำหนดรูปแบบวิธีการแบบแผน โครงการ ในการสร้างความเข้มแข็งของระบบดูแลผู้เรียนของสถานศึกษา

2. ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการ เครื่องมือที่หลากหลาย ครอบคลุมในทุกมิติของวิถีชีวิต เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการคัดกรองผู้เรียน เช่น การสัมภาษณ์ผู้เรียน ระเบียบสะสม การสังเกตพฤติกรรม บันทึกผลการตรวจสุขภาพ การเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์เพื่อน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน

3. มีฐานข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลในระดับครูที่ปรึกษา แผนกวิชาและสถานศึกษา สรุปได้ว่า การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ได้แก่ ระเบียบสะสม แบบทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้านเพื่อให้สามารถนำไปวางแผนในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

การคัดกรองผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 40) ได้กำหนดว่า การคัดกรองผู้เรียนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น ซึ่งสถานศึกษาควรมีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มผู้เรียนร่วมกันให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษา และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงรวมทั้งให้มีการกำหนดว่า ความรุนแรงหรือความถี่เท่าไร จึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา โดยสามารถคัดกรองผู้เรียนออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มปกติ หมายถึง ผู้เรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ
2. กลุ่มเสี่ยง หมายถึง ผู้เรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัว แสดงออกเกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปในทางลบ
3. กลุ่มมีปัญหา หมายถึง ผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่มีปัญหาชัดเจน มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือต่อสังคมส่วนรวมในภาพลบ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556 : 37) ได้กำหนดว่า การคัดกรองผู้เรียน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อเนื่องจากการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยนำข้อมูลจากระเบียบสะสม แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ แบบทดสอบต่าง ๆ นำมาพิจารณาวิเคราะห์เพื่อแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เพื่อดำเนินการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของแต่ละกลุ่ม ทำให้การดูแลผู้เรียนมีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันแก้ไขปัญหาค่าที่จะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ในการคัดกรองผู้เรียนอาจจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มไวใจ (กลุ่มปกติ) คือ ผู้เรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของสถานศึกษา ว่าอยู่ในกลุ่มไวใจ ไม่มีปัญหาด้านการเรียนและไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อตนเองและผู้อื่น
2. กลุ่มห่วงใย (กลุ่มเสี่ยง) คือ กลุ่มผู้เรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การคัดกรองว่ามีพฤติกรรมหรือแนวโน้มจะเป็นผู้เรียนที่มีปัญหาได้ ซึ่งสถานศึกษาต้องเฝ้าระวัง และดำเนินการพัฒนาส่งเสริม ช่วยเหลือ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ แก่ผู้เรียน เช่น ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปัญหาสุขภาพ เป็นต้น

3. กลุ่มใกล้ชิด (กลุ่มมีปัญหา) คือ กลุ่มผู้เรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลว่าอยู่ในกลุ่มมีปัญหา จำเป็นต้องให้ความดูแลช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน เพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้อย่างทัน่วงที เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อการเรียนเกิดปัญหาด้านพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ความรุนแรง การทะเลาะวิวาท และปัญหาด้านอื่น ๆ ด้วยการให้คำปรึกษา การให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ หรือการส่งต่อเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหากลับสู่ภาวะปกติ เพื่อที่จะได้รับการส่งเสริมพัฒนาต่อไป

ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนอาจจะแบ่งมากกว่า 3 กลุ่มก็ได้ เช่น อาจจะเพิ่มกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ หรือผู้เรียนที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เช่น ผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย

วิธีการ

วิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียนสะสม แบบประเมินพฤติกรรมและแบบทดสอบต่าง ๆ เช่น แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ หลังจากนั้นแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มตามเกณฑ์การคัดกรองของสถานศึกษา จัดทำเอกสาร สรุปผลเกณฑ์การคัดกรอง

เครื่องมือ

เกณฑ์การคัดกรองผู้เรียน แบบสรุปผลการคัดกรองผู้เรียนกลุ่มไว้ใจ กลุ่มห่วงใย และกลุ่มใกล้ชิด แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ แบบทดสอบการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบประเมินความคิดเห็นทางสังคมสำหรับวัยรุ่น ฉบับ 10 คำถามแบบประเมินพฤติกรรมเสี่ยงสำหรับวัยรุ่น ฉบับ 12 คำถาม และแบบประเมินพฤติกรรมรุนแรงสำหรับวัยรุ่น 14 คำถาม

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557 : 11) ได้กำหนดว่า การคัดกรองผู้เรียนเป็นการจัดทำระบบฐานข้อมูลของผู้เรียน ติดตามดูแล คัดกรอง และจำแนกผู้เรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา

แนวทางการปฏิบัติงาน

1. ประชุมชี้แจงเพื่อมอบนโยบายต่อผู้เกี่ยวข้องทราบ มอบหมายหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
2. จัดทำรายละเอียดกิจกรรมตามภาระงาน และจำแนกผู้เรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา

ผู้เรียนกลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและไม่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวม ซึ่งควรได้รับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ

ผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียน นักศึกษาที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น ทดลองสารเสพติด ผลการเรียนตกต่ำ ซึ่งสถานศึกษาต้องให้การป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ผู้เรียนกลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียน นักศึกษา ที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจน และมีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวม ซึ่งสถานศึกษาต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน

3. ดำเนินการตามแผนการดำเนินงาน และกิจกรรมที่กำหนด โดยครูที่ปรึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลผู้เรียนด้วยการบูรณาการข้อมูลผู้เรียนที่สถานศึกษามีอยู่เดิมจากงานทะเบียน งานศูนย์ข้อมูล งานครูที่ปรึกษา และงานปกครอง

4. ครูที่ปรึกษารวบรวมและวิเคราะห์จัดทำฐานข้อมูลผู้เรียน

5. จัดทำสรุปและรายงานผลเสนอต่อผู้บริหาร

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558 : 8) ได้กำหนดว่า การคัดกรองผู้เรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลและจัดทำระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนด้วยวิธีการติดตามดูแล คัดกรองและจำแนกจัดกลุ่มผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียน นักศึกษา ที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในกลุ่มปกติ คือ ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและไม่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวม

2. กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียน นักศึกษาที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง ตามเกณฑ์การคัดกรองของสถานศึกษา เช่น ทดลองสารเสพติด เท่ยวกลางคืน หรือมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ซึ่งต้องให้ความช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดตามเกณฑ์แล้วแต่กรณี

3. กลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียน นักศึกษา ที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาดตามเกณฑ์การคัดกรองของสถานศึกษา เช่น ขาดเรียนบ่อยครั้ง ดิสดารเสพติด ผลการเรียนตกต่ำ ซึ่งต้องให้ความช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดตามเกณฑ์แล้วแต่กรณี

แนวทางการปฏิบัติ

1. ประชุมชี้แจงเพื่อมอบนโยบายต่อผู้เกี่ยวข้องทราบ มอบหมายหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

2. พิจารณาข้อมูลและจัดทำระบบฐานข้อมูลตามกิจกรรมของภาระงาน และจำแนกจัดกลุ่มผู้เรียนออกเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา

3. ดำเนินการตามแผนงานและกิจกรรมที่กำหนด โดยครูที่ปรึกษาสังเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนด้วยการบูรณาการข้อมูลผู้เรียน ที่สถานศึกษามีอยู่เดิมจากงานทะเบียน งานศูนย์ข้อมูล งาน ครูที่ปรึกษา และงานปกครอง

4. ครูที่ปรึกษารวบรวมและวิเคราะห์ จำแนก จัดกลุ่มกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา เพื่อจัดทำฐานข้อมูลของผู้เรียน

5. จัดทำสรุปและรายงานผลเสนอต่อผู้บริหาร

สรุปว่า การคัดกรองผู้เรียนเป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการวิเคราะห์และจัดทำฐานข้อมูลของผู้เรียนตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้น เพื่อจำแนกผู้เรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา

การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 40) ได้กำหนด การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งช่วยป้องกันมิให้ผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยให้ผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง มีปัญหา กลับมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นตามที่สถานศึกษาหรือชุมชนคาดหวัง ซึ่งมีดังนี้

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม
2. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. โครงการพิเศษต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557 : 12) ได้กำหนดแนวการจัดกิจกรรม โฮมรูมไว้ดังนี้

1. สำรวจความต้องการของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม
2. พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน หรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น
3. การจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้งควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐาน ทั้งก่อนดำเนินการ และหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเป็นในรูปแบบของบันทึกการจัดกิจกรรมหรืออื่น ๆ รวมทั้งให้มีการบันทึกสรุปผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังการจัดกิจกรรมโฮมรูมทุกครั้ง
4. ประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557 : 12) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1. ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มิใช่การรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มากขึ้น

2. สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดกิจกรรม คือ

- 2.1 การเตรียมการ ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุม ด้านต่าง ๆ

โดยเฉพาะข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่ดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

2.2 การสื่อสาร ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนิผู้เรียนหรือผู้ปกครอง แต่ควรเป็นการพูดที่แสดงถึงความเข้าใจและห่วงใยในตัวผู้เรียน

2.3 การจัดกิจกรรมในการประชุม ควรเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อน จึงจะมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระประโยชน์ต่อการดูแลผู้เรียน

2.4 การสรุปผลและการบันทึกหลักฐานการประชุม

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556 : 39) ได้กำหนดว่า การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเป็นการดำเนินงานหลังจากการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วมีการคัดกรองผู้เรียน แบ่งออกเป็นกลุ่มไว้ใจ กลุ่มห่วงใย และกลุ่มใกล้ชิด หลังจากนั้นควรมีการพัฒนาส่งเสริมผู้เรียนทุกกลุ่มให้มีการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาคุณค่าตนเอง การรู้จักและเข้าใจผู้อื่น การปรับตัว ทักษะการสื่อสาร ความเป็นผู้นำ เพศศึกษา การรู้และเข้าใจภัยจากสิ่งเสพติด การเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนกิจกรรมอื่นที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเองและมีความสุข พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของตน ซึ่งในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนนั้นต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ลักษณะของกิจกรรมต้องเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนและเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

วิธีการ

การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาจจำแนกออกเป็น 3 วิธีการ ดังนี้

1. กิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาสั้น ๆ ประมาณ 20 นาที ถึง 50 นาที ควรเป็นกิจกรรมเรียนรู้ที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้มีการสำรวจและประเมินตนเองเพื่อการพัฒนาศักยภาพของตน มีความรู้และทักษะในการปรับตัวอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสภาพการณ์ ตลอดจนฝึกความคิดวิเคราะห์ ฝึกทักษะมนุษยสัมพันธ์ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกลุ่ม มีวิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การสนทนาเรื่องข่าว หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน บทบาทสมมุติ สถานการณ์จำลอง เพื่อการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

2. การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกัน การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนทำให้ครูและผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูล มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลต่าง ๆ ของผู้เรียน และสถานศึกษาเพื่อที่จะได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามความต้องการอีกทั้งยังทำให้ผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแลผู้เรียนมากขึ้น และมีความร่วมมือกับ

สถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอีกด้วย ซึ่งการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ควรเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น กิจกรรมที่จะดำเนินการ การกำหนดวัตถุประสงค์ ข้อมูลของผู้เรียน เป็นต้น ซึ่งการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3. การพัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรม เป็นการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่ม สามารถพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือพัฒนาเป็นกลุ่ม ด้วยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบและวิธีการ ดังนี้

3.1 กิจกรรมตามความสนใจและความถนัด เช่น กิจกรรมชมรม กิจกรรมส่งเสริมด้าน วิชาชีพ กิจกรรมดนตรี กีฬา

3.2 กิจกรรมวิชาการ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านการเรียนรู้ทางทางด้านวิชาการและ วิชาชีพ เช่น กิจกรรมโครงงาน กิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ กิจกรรมสอนซ่อมเสริม เป็นต้น

3.3 กิจกรรมด้านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีไทย เช่น กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมส่งเสริมความเป็นไทย กิจกรรมวันสงกรานต์ เป็นต้น

3.4 กิจกรรมโฮมรูม พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรม สันติวิธี กิจกรรมสำนักพลเมือง กิจกรรม 11 ดี 11 เก่ง เป็นต้น

3.5 กิจกรรมที่ดำเนินตามนโยบาย เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองนโยบายของ องค์กรและ หน่วยงานต่าง ๆ ที่พิจารณาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคมโดยรวม เช่น นโยบายของ รัฐบาลที่ส่งเสริมการแต่งกายด้วยผ้าไทย นโยบายของสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่รณรงค์ไม่ให้ มีเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในการรับน้องใหม่ หรือนโยบายของสถานศึกษาที่ให้ผู้เรียนลดค่าใช้จ่าย ในการใช้พลังงานไฟฟ้า

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เช่น เอกสารคู่มือแนวทางการจัดกิจกรรม โฮมรูม โครงการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน โครงการการจัดกิจกรรมดนตรี แบบรายงาน ผลการดำเนินงาน แบบประเมินผลการจัดกิจกรรม แบบประเมินโครงการ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการช่วยให้ผู้เรียน ทุกคนได้เรียนรู้และพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความภาคภูมิใจ ในตนเอง สามารถปรับตัวเผชิญกับปัญหาและดำรงตนได้เหมาะสมตามวัย โดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย ตามสภาพและความเหมาะสมได้แก่ การจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองนักเรียน กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน โครงการพิเศษต่าง ๆ

การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 44) ได้กำหนดว่า ในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรให้ความสนใจกับผู้เรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไข้ปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยผู้เรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไข้ปัญหาให้กับผู้เรียนมีหลายเทคนิควิธีการ เช่น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา การติดตามดูแลช่วยเหลือ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556 : 40) ได้กำหนดว่า การพัฒนาผู้เรียนตามระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้ความสำคัญกับขั้นตอนการป้องกันแก้ไข้ปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียน ซึ่งจะนำไปดำเนินการกับผู้เรียนในกลุ่มห่วงใยและกลุ่มใกล้ชิด จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเพื่อหาวิธีการ ป้องกันและช่วยเหลือแก้ไข้ปัญหา จึงเป็นงานสำคัญที่ต้องมีความรับผิดชอบและงานที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เพื่อให้พ้นจากภาวะวิกฤตและปัจจัยเสี่ยง ซึ่งถ้าครูผู้รับผิดชอบไม่รีบดำเนินการแก้ไข้จากก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้เรียนและผู้อื่นจนนำไปสู่ปัญหาที่รุนแรงได้

วิธีการ

การป้องกันและช่วยเหลือผู้เรียน มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

โรบิน และคณะ (Robyn and et al. 2012 : 10 - 13) ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนที่อยู่ในสภาวะการณ์ที่ยากลำบากจากปัญหาต่าง ๆ ต้องการความช่วยเหลือสนับสนุนให้พ้นจากสถานการณ์ที่เป็นปัญหา หรือ เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เป็นวิธีการที่ต้องอาศัยสัมพันธภาพที่ดี ผู้ขอรับคำปรึกษาต้องไว้วางใจและให้ความเชื่อมั่นผู้ให้คำปรึกษาว่าสามารถช่วยเหลือแก้้ปัญหาของตนได้ ผู้ให้คำปรึกษาใช้ทักษะต่าง ๆ ทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษาได้ใช้ศักยภาพของตนเองเพื่อทำความเข้าใจตนเอง สามารถค้นพบหาปัญหาที่เกิดขึ้น ทราบถึงสาเหตุของปัญหา ความต้องการของตนเอง สามารถพิจารณาทางเลือกหลาย ๆ ทาง โดยเลือกใช้วิธีการแก้้ปัญหา ได้ถูกต้องตามความเป็นจริง เกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นน้อยที่สุด สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และปรับตัวเข้ากับสภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา มีดังนี้

- 1.1 เพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาลดความเครียด ความวิตกกังวลลง
- 1.2 เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์
- 1.3 เพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสำรวจความต้องการของตนเองและเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น

1.4 เพื่อให้สามารถพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

1.5 เพื่อให้มีความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหในอนาคตได้
กระบวนการให้คำปรึกษา มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การสร้างสัมพันธภาพ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความไว้วางใจ มีความรู้สึกที่ดี เกิดความอบอุ่นและเชื่อมั่นผู้ให้คำปรึกษา ทำให้กล้าที่จะกล่าวถึงปัญหา และเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริง
วิธีการสร้างสัมพันธภาพเริ่มต้นด้วยการทักทาย พูดคุยเรื่องใกล้ตัว หรือพูดเรื่องทั่วไป (Small Talk) โดยใช้ทักษะการใส่ใจ และการเปิดประเด็นไปสู่เรื่องที่มีปัญหา ในขั้นตอนการสร้างสัมพันธภาพ ควรมีการกำหนดแนวทางการให้คำปรึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เช่น เรื่องระยะเวลาในการให้คำปรึกษา จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา การรักษาความลับ เป็นต้น

1.2 การสำรวจปัญหา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการสำรวจปัญหา และเข้าใจถึงปัญหาของตนเองตามความเป็นจริง สามารถเล่าปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ผู้ให้คำปรึกษา ทำให้ทราบถึงอารมณ์ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองไปด้วย ในขณะที่เล่าปัญหาให้กับผู้ให้คำปรึกษาฟัง เกิดการทบทวนอาจทำให้เข้าใจปัญหาอย่างแท้จริง พบสาเหตุของปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหตามความต้องการของตนเอง ทักษะที่ใช้คือ การใส่ใจ การฟัง การทวนความ การสะท้อนความรู้สึก และการสรุปความ ทักษะการสนับสนุนหรือการให้กำลังใจ

1.3 การรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความเข้าใจในปัญหาของตนเอง จากการที่ผู้ให้คำปรึกษาได้จัดเรียงและเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้สำรวจร่วมกับผู้รับคำปรึกษา ทำให้เข้าใจถึงปัญหาสาเหตุ ความต้องการของตน รวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการวางแผนในการแก้ไขปัญหาดัง ๆ ใช้ทักษะการฟัง การถาม การทวนความ สะท้อนความรู้สึก ทักษะการสรุปความ

1.4 การวางแผนแก้ไขปัญห เพื่อให้ผู้รับบริการเข้าใจและเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาของตนเอง สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา แยกแยะว่าปัญหาใดเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน และวางแผนแก้ไขปัญหได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะที่ใช้คือ การให้ข้อมูล ให้คำแนะนำ ทักษะการสนับสนุนการพิจารณาทางเลือก

1.5 ขั้นตอนยุติการให้คำปรึกษาและการติดตามผล การยุติการให้คำปรึกษามี 2 ลักษณะ คือ การยุติการให้คำปรึกษาในแต่ละครั้ง ควรมีการตรวจสอบความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา กำหนดแนวทางปฏิบัติและการนัดหมาย ส่วนการยุติการให้คำปรึกษาในกรณีที่ผู้รับคำปรึกษาสามารถหาแนวทางวิธีการแก้ไขปัญหของตนเองแล้ว ควรมีการติดตามผลการแก้ปัญหาว่าสามารถแก้ปัญหาได้จริง เกิดผลกระทบต่อนตนเองและผู้อื่นหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้การแก้ปัญหาสามารถช่วยเหลือผู้เรียนลดความวิตกกังวลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

ทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษา

1.1 ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ เพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจ และเกิดความร่วมมือกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้ขอรับคำปรึกษาซึ่งรับรู้ว่ามีปัญหาของตนเองมีความสำคัญและผู้ให้คำปรึกษาพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือด้วยความจริงใจ เข้าใจความรู้สึกและให้เกียรติ ทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเกิดความอบอุ่นใจ มีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้ให้คำปรึกษาที่จะช่วยเหลือตนเองให้พ้นจากปัญหาที่ยุงยากได้ ทำให้กล้าที่จะเล่าปัญหาโดยไม่ปิดบัง กล้าที่จะเปิดเผยอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของตนเองได้ วิธีการสร้างสัมพันธภาพและผ่อนคลาย เรื่องที่พูดคุยกันอาจเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป เรื่องใกล้ตัว เช่น เรื่องการเรียน กิจกรรมที่ทำในสถานศึกษา เหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจ หรือเรื่องเกี่ยวกับดินฟ้าอากาศ

1.2 ทักษะการใส่ใจ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ให้คำปรึกษาให้ความสำคัญต่อปัญหา แสดงความสนใจ เอื้ออาทร ให้เกียรติแก่ผู้ขอรับคำปรึกษา ด้วยการเอาใจใส่ในด้านต่าง ๆ เช่น ความสะดวก ความมีระเบียบของห้อง การแสดงสีหน้าท่าทาง ด้วยท่าทีที่สุภาพอ่อนโยน การประสานสายตา การฟังที่ระมัดระวังความสุภาพอ่อนโยน การมีท่าทีที่ผ่อนคลายของผู้ให้คำปรึกษา การแสดงความใส่ใจจากท่าทางของร่างกาย เช่น การโน้มตัวไปหาผู้ขอรับคำปรึกษา คำเนียงถึงระยะห่างระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้ขอรับคำปรึกษาและการใส่ใจด้วยคำพูด พร้อมทั้งจะรับฟัง น้ำเสียงที่สุภาพ พูดไม่ดังและไม่เบาจนเกินไป

1.3 ทักษะการฟัง มีความสำคัญในการทำให้เกิดความเข้าใจในตัวตนและปัญหาต่าง ๆ ของผู้ขอรับคำปรึกษา การฟังด้วยความตั้งใจ และเข้าใจเรื่องที่เกิดขึ้นด้วยความเข้าใจและเห็นใจ ช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกว่าได้รับการยอมรับและเกิดความไว้วางใจมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ขอรับคำปรึกษาได้พูดอย่างต่อเนื่องในประเด็นต่าง ๆ การฟังอย่างลึกซึ้ง ต้องฟังในด้านเนื้อหา สังเกตท่าทาง ความรู้สึก คำพูด ความขัดแย้งระหว่างคำพูดและพฤติกรรมที่แสดงออกมา การฟังทำให้ผู้ให้คำปรึกษาคอบสนองได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การแก้ปัญหา เกิดผลดีต่อผู้ขอรับคำปรึกษา

1.4 ทักษะการเงียบ เป็นระยะเวลาที่ผู้ขอรับคำปรึกษาได้พิจารณาถึงความคิด ความรู้สึก ประเมินเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และความต้องการของตนเอง การเงียบเป็นช่วงเวลาที่ผู้ให้คำปรึกษาและผู้ขอรับคำปรึกษาไม่มีการสื่อสารด้วยวาจา แต่อาจมีการสื่อสารจากท่าทางด้านร่างกาย การเงียบแสดงให้เห็นว่าผู้ให้คำปรึกษารับฟัง ยอมรับ เข้าใจ แต่ถ้าผู้ขอรับคำปรึกษาเงียบ อาจเกิดจากความกลัว ความโกรธ ความรู้สึกผิดไม่กล้าพูดเพราะพูดแล้วอาจทำให้รู้สึกเจ็บปวด การต่อต้านหรือการไม่ไว้วางใจผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาต้องรู้ว่าความเงียบของผู้ขอรับคำปรึกษาเกิดจากเหตุใด ต้องสังเกตอย่างใกล้ชิด และรับรู้ความรู้สึก เนื้อหาและประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อเกิดการตอบสนองที่เหมาะสม และควรรอให้ผู้ขอรับคำปรึกษาพร้อมที่จะพูดต่อไป

1.5 ทักษะการทวนความ มีความสำคัญในการสื่อสารให้ผู้เข้ารับคำปรึกษาเห็นว่าผู้ให้คำปรึกษาได้ยื่นในสิ่งที่ผู้เข้ารับคำปรึกษาพูดออกมาอย่างแท้จริง การทวนความเป็นการพูดซ้ำข้อความเดิมของผู้เข้ารับคำปรึกษาในแนวทางเดียวกัน แต่มีคำพูดน้อยลง มีความกระชับ และง่ายต่อความเข้าใจ เพื่อแสดงว่าผู้ให้คำปรึกษาได้ยื่น เข้าใจ และรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของผู้เข้ารับคำปรึกษาอย่างแท้จริง ช่วยให้เกิดความกระจำงในสิ่งที่ผู้เข้ารับคำปรึกษาพูดและความรู้สึกของตนเอง มองเห็นจุดหมายปลายทางและความเป็นไปของเรื่องราวได้ชัดเจนขึ้น ข้อควรระวังในการทวนความ คืออย่าเปลี่ยนแปลงความหมาย หรือเพิ่มข้อความที่ผู้เข้ารับคำปรึกษาไม่ได้พูด หลีกเลี่ยงการทวนความที่มากเกินไป

1.6 ทักษะการสนับสนุน เพื่อเป็นการส่งเสริมและให้กำลังใจผู้เข้ารับคำปรึกษา เกิดกำลังใจ เต็มใจที่จะเล่าปัญหา เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นการสร้างความมั่นใจ ส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาเสนอความคิดเห็นมากขึ้น เกิดความพยายามคิดหาวิธีในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เข้ารับคำปรึกษาเกิดความไว้วางใจ มั่นใจ และรู้สึกถึงความสัมพันธ์กัน ทำให้เกิดความร่วมมือมากขึ้น การให้การสนับสนุนทำได้ด้วยท่าทาง และคำพูดที่แสดงความเห็นชอบ รับรอง เห็นชอบ ให้ความสนับสนุนความคิดของผู้เข้ารับคำปรึกษา

1.7 ทักษะการถาม มีความสำคัญในการรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็น อารมณ์ความรู้สึก ทักษะการถามของผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจและหาแนวทางช่วยเหลือ อีกทั้งยังทำให้เกิดความไว้วางใจต่อผู้ให้คำปรึกษา และเป็นการช่วยให้ผู้เข้ารับคำปรึกษาที่มีความเข้าใจปัญหาและความต้องการของตนเอง ทักษะการถามที่เหมาะสม ช่วยสร้างความคุ้นเคย และความไว้วางใจได้ เกิดผลดีในการให้คำปรึกษา คำถามอาจใช้ในตอนการเริ่มต้นการให้คำปรึกษา หรือใช้ในระหว่างการให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจเพิ่มเติมข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็น และใช้เมื่อต้องการความแน่ใจ หรือสรุปคำพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน คำถามประกอบด้วยคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด ที่ช่วยให้ผู้เข้ารับคำปรึกษามีโอกาสเล่าเหตุการณ์ แสดงความคิดและอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างเป็นอิสระ การถามมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหามากกว่าจะใช้ในการวินิจฉัยปัญหา และควรใช้คำถามปลายเปิดมากกว่าคำถามปลายปิด

1.8 ทักษะการสะท้อน เป็นทักษะที่ทำให้ผู้เข้ารับคำปรึกษาได้เรียนรู้และตระหนักถึงเรื่องราวและความรู้สึกของตนเอง ซึ่งผู้เข้ารับคำปรึกษาอาจจะแสดงออกมาหรือไม่แสดงออกมาโดยชัดเจน แต่ผู้ให้คำปรึกษารับรู้ได้จาก โดยการสังเกต จากการพูด และท่าทางความรู้สึก ทักษะการสะท้อนจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เข้ารับคำปรึกษาแสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึก และเล่าถึงปัญหา และมีการค้นหาสำรวจความรู้สึกที่มีอิทธิพลต่อความคิดที่ไม่ได้แสดงออกมา ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราวต่าง ๆ และความต้องการของตนเอง ข้อควรระวังในการสะท้อนผู้ให้คำปรึกษาไม่ควรใช้การคาดเดาหรือ

คาดคะเน ควรสะท้อนสิ่งที่อยู่เบื้องหลังหรือแฝงอยู่ในภาษาท่าทางของผู้รับคำปรึกษา นอกจากนี้ ทักษะการสะท้อนเป็นการแสดงว่าผู้ให้คำปรึกษาเอาใจใส่ รับฟัง และเข้าใจความรู้สึก ความคิดที่สื่อออกมา

1.9 ทักษะการสรุปความ เป็นการรวบรวมและเชื่อมโยงประเด็นสำคัญที่ผู้ขอรับคำปรึกษาพูดหรือแสดงความรู้สึกมาสรุป มาเป็นคำพูดที่กระชับ ชัดเจนเพื่อช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษา ได้สำรวจและตรวจสอบตนเอง ทำให้เข้าใจถึงปัญหาและอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อเรื่องราวต่าง ๆ อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้ขอรับคำปรึกษา และเป็นการแสดงว่าผู้ให้คำปรึกษาตั้งใจฟัง และรับรู้เรื่องราวและความรู้สึกของผู้ขอรับคำปรึกษาได้อย่างถูกต้อง วิธีการสรุปความใช้เมื่อผู้ขอรับคำปรึกษาพูดเรื่องที่มีความยาวและมีเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ พร้อม ๆ กัน ผู้ให้คำปรึกษาต้องรวบรวมประเด็นสำคัญและสรุปเพื่อได้เนื้อหา แนวความคิดและความรู้สึกที่ชัดเจน การใช้ทักษะสรุปความใช้ได้ตลอดเวลาในการให้คำปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นตอนเริ่มต้น ระหว่างการให้คำปรึกษา และตอนยุติการให้คำปรึกษา

ข้อควรคำนึงในการให้คำปรึกษา

ริชาร์ด และ โรเบิร์ต (Richard and Robert. 1993 : 86) ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่ให้ความช่วยเหลือด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม ซึ่งถ้าเกิดการไม่สมดุลก็จะเกิดผลกระทบต่อ การกระทำพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยเหลือผู้ขอรับคำปรึกษาในการค้นหาสาเหตุของการไม่สมดุล การวิเคราะห์พฤติกรรม และ แนวทางแก้ไขทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

1. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างการให้คำปรึกษาด้วย บรรยากาศแห่งการยอมรับ และมีความเข้าใจผู้เรียน จะทำให้เกิดความไว้วางใจ ผ่อนคลาย เกิดความเชื่อมั่น กล้าที่จะเปิดเผยปัญหาที่เกิดขึ้นยอมรับรู้ สำรวจความรู้สึก และต้องการของตนเอง เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ สภาพการณ์ต่าง ๆ ได้ดีทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้

2. ต้องมีจุดหมายชัดเจนและใช้การสื่อสารสองทาง ในการให้คำปรึกษาต้องมีขั้นตอน มีการใช้ทักษะที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับโอกาส จังหวะและสถานการณ์ เช่น ในบางจังหวะผู้ให้คำปรึกษา ควรใช้ทักษะการฟัง ทักษะการสรุปความเพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาได้สรุปเรื่องราวต่าง ๆ และความรู้สึกเป็นต้น นอกจากนี้ การสื่อสารสองทางจะทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้ขอรับคำปรึกษากล้าที่จะแสดงออก และรับรู้ความคิด ความรู้สึกของตนได้อย่างถูกต้อง

3. คำนึงถึงสภาวะปัจจุบัน แม้ว่าบางครั้งปัญหาอาจจะมีที่มาจากอดีต เช่น ปัญหาความรุนแรงที่เกิดในวัยเด็ก ซึ่งผู้ขอรับคำปรึกษายังมีความสนใจจนเกิดผลกระทบถึงปัจจุบัน ผู้ให้คำปรึกษา ควรเน้นให้เห็นความสำคัญของเหตุการณ์ในปัจจุบัน คือ ที่นี่ และ เดียวนี้ คือสิ่งที่ผู้ให้คำปรึกษา

ต้องคำนึงถึง เพราะเรื่องในอดีตก็ผ่านไปแล้ว ส่วนเหตุการณ์ในอนาคต ก็ยังไม่ถึง การคำนึงถึง เหตุการณ์ปัจจุบันย่อมทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเห็นแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง

4. การให้คำปรึกษาต้องทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษาช่วยตนเองได้ ผู้ให้คำปรึกษาต้องเชื่อมั่น ในศักยภาพของผู้ขอรับคำปรึกษา ให้ความสำคัญต่อความรู้สึกนึกคิด ต้องคำนึงว่าการให้คำปรึกษา ไม่มีแนวทางสำเร็จรูปหรือตายตัว เช่น ปัญหาในลักษณะเดียวกันกับผู้ขอรับคำปรึกษาไม่สามารถใช้ แนวทางเดียวกันในการแก้ไขปัญหาของทุกคนได้ นอกจากนี้พึงระลึกไว้เสมอว่าการให้คำปรึกษา ไม่ใช่การตัดสินชี้ถูกหรือผิด แต่การให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา มีแนวทางในการแก้ไขปัญหา มีการพิจารณาทางเลือกให้มากขึ้น โดยผู้ให้คำปรึกษาอาจให้ข้อมูลในส่วนที่ขาดหรือแนะนำทางเลือก ในการแก้ไขปัญหาในกรณีที่น่าจะเป็น แต่สุดท้ายแล้ว ผู้รับคำปรึกษาจะสามารถตัดสินใจเลือกแนวทาง แก้ปัญหา หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสมด้วยตัวของเขาเอง

2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556 : 49) ได้กำหนดว่า การจัดกิจกรรม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มห่วงใย/ใกล้ชิด จำเป็นอย่างยิ่งที่ จะต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด ซึ่งนอกจากจะมีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรม ก็เป็นการช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน เป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยป้องกันมิให้ ผู้เรียนเกิดปัญหา เกิดผลเสียต่อตนเองและสังคม ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย และความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องที่จะทำให้การส่งเสริมพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา สามารถจัดได้หลาย แนวทาง ดังนี้

2.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.2 กิจกรรมโฮมรูม

2.3 กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

2.4 กิจกรรมสอนซ่อมเสริม

2.5 กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง

2.6 กิจกรรมบริการสังคม

2.7 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น โครงการสันติวัฒนธรรม โครงการสำนึกพลเมือง โครงการพัฒนาชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

ในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของกิจกรรม ว่ามีความสอดคล้องกับลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับบุคลิกลักษณะของผู้เรียนซึ่งมีความ

แตกต่างกัน อีกทั้งต้องคำนึงถึงสภาพของสถานศึกษา ชั้นเรียน ประเภทวิชาที่เรียน ตลอดจนชุมชนที่เกี่ยวข้องด้วย

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาเป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการดูแลเอาใจใส่ และช่วยเหลือผู้เรียน โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา จำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่การให้คำปรึกษา เบื้องต้น กิจกรรมในชั้นเรียนการสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการเยี่ยมบ้านผู้เรียน

การส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 46 – 47) ได้กำหนดว่า ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ตามกระบวนการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนนั้น ในกรณีที่มีปัญหาหากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน กรณีที่มีเด็กที่มีความสามารถพิเศษหรือเด็กอัจฉริยะ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กด้อยโอกาส ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รับการส่งเสริม พัฒนา และช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น การส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องที่สามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน
2. การส่งต่อภายนอก เป็นการส่งต่อไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียน กรณีที่เกินความสามารถของสถานศึกษา โดยครูแนะแนวหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อ และมีการติดต่อรับทราบผลการช่วยเหลือเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556 : 50) ได้กำหนดว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกเรียนนั้น บางครั้งสถานศึกษาไม่อาจช่วยเหลือแก้ไขได้ เนื่องจากปัญหามีความซับซ้อน หากต้องการช่วยเหลือ แม้ว่าทางสถานศึกษาจะหาทางช่วยเหลือแล้ว แต่ไม่เกิดผลดีขึ้น ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งมีความสามารถในการช่วยเหลืออย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างทันที่ ไม่เกิดผลเสียต่อตัวผู้เรียน ช่วยให้สามารถกลับมาเรียนและดำเนินชีวิตได้ตามปกติ

การส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การส่งต่อภายใน เป็นการส่งผู้เรียนให้ไปพบครูผู้อื่น ที่สามารถช่วยเหลือผู้เรียนตามลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งครูที่ปรึกษาพิจารณาแล้วว่ามีความเหมาะสม เช่น ครูแนะแนว สามารถ

ช่วยแก้ปัญหาทางด้านจิตใจ ความรู้สึก ครูพยาบาล สามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือในด้านสุขภาพ ครูฝ่ายทะเบียนก็จะแนะนำการลงทะเบียนให้ครบตามกำหนด หรือปัญหาเกี่ยวกับการเรียนอื่น ๆ แนวทางการพิจารณาว่าควรส่งต่อภายใน อาจพิจารณาการที่ครูที่ปรึกษาให้การช่วยเหลือแก้ไขแล้วไม่ดีขึ้น หรือมีพฤติกรรมเหมือนเดิม ผู้เรียนไม่ให้ความร่วมมือ หลีกเลี่ยงการพบครูที่ปรึกษา ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของครูที่ปรึกษา นอกจากนี้ผู้เรียนอาจมีปัญหาทางด้านจิตใจ ปัญหาที่มีความซับซ้อนรุนแรง ซึ่งครูที่ปรึกษาไม่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องดังกล่าว จึงต้องส่งต่อให้ครูหรือบุคลากรที่มีความสามารถในการช่วยเหลือแก้ไขต่อไป

แนวทางการส่งต่อภายใน

1.1 ครูที่ปรึกษาศึกษาข้อมูลของผู้เรียนและรายละเอียดของปัญหา แล้วพิจารณาว่าครูหรือบุคลากรที่มีความเหมาะสมที่จะให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

1.2 ครูที่ปรึกษาดติดต่อประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน โดยสรุปถึงปัญหาที่ต้องการขอความช่วยเหลือ

1.3 สรุปข้อมูลส่วนตัวของผู้เรียน ลักษณะปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น และวิธีการให้ความช่วยเหลือที่ผ่านมา และรายงานผลจากการช่วยเหลือ

1.4 ครูที่ปรึกษาชี้แจงผู้เรียนทราบว่าต้องได้รับการช่วยเหลือจากครูผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้เรียนได้ เกิดผลดีต่อการช่วยเหลือแก้ไข เพื่อเป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อการส่งต่อภายใน

1.5 กำหนดนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ให้ความช่วยเหลือ โดยครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่รับจะช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อที่จะส่งต่อผู้เรียนให้ได้รับการช่วยเหลือแก้ไข

1.6 ติดตามผลการส่งต่อ เพื่อทราบความก้าวหน้าในการช่วยเหลือผู้เรียน และผลจากการช่วยเหลือที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เหมาะสม

2. การส่งต่อภายนอก เป็นหน้าที่ของครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง เป็นผู้ส่งต่อให้กับผู้เชี่ยวชาญภายนอก เป็นขั้นตอนที่เป็นผลจากการส่งต่อภายใน หลังจากติดตามผลแล้วพบว่า พฤติกรรมของผู้เรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียน พิจารณาแล้วเห็นว่า การส่งต่อภายใน ไม่สามารถช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้ดีขึ้นได้ จึงพิจารณาส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้ช่วยเหลือต่อไป

สรุปได้ว่า การส่งต่อเป็นกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนกรณีที่มีปัญหาการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วแต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างเหมาะสมต่อไป โดยการส่งต่อผู้เรียนมี 2 ลักษณะ คือ การส่งต่อภายใน และการส่งต่อภายนอก

นโยบายการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา

การจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาคำนึงความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษาและมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชา จัดการศึกษาทั้งในระบบและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะงานอาชีพมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และให้อิสระในการจัดการศึกษา เชื่อมั่นว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น การบริหารจัดการระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา ที่มีประสิทธิภาพจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเองควรเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่ต้องจัดควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียน ซึ่งมีการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอนด้วยการประสานความร่วมมือของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา และให้ครอบครัว ชุมชน สังคม มีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายในการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2556 : 24)

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในการอาชีวศึกษา โดยดำเนินการตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 โดยให้สถานศึกษาจัดหลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน โดยการส่งเสริมสนับสนุน และกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้ให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ด้วยการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและการมีส่วนร่วมของชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การจัดการอาชีวศึกษา มีจำนวน 7 มาตรฐาน 35 ตัวบ่งชี้ และส่วนที่ 2 การฝึกอบรมวิชาชีพ มีจำนวน 1 มาตรฐาน 10 ตัวบ่งชี้ รวม 2 ส่วน จำนวน 8 มาตรฐาน 45 ตัวบ่งชี้ เพื่อใช้ดำเนินการในการประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างความเข้าใจให้กับสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 เป็นต้นไป ซึ่งจะก่อให้เกิดคุณภาพในสถานศึกษาและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เกิดผลดีกับผู้เรียน และสามารถรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยในส่วนของระบบดูแลผู้เรียน อยู่ในมาตรฐานที่ 3 ด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษา ในตัวบ่งชี้ที่ 3.7 ระดับคุณภาพ

ในการจัดระบบดูแลผู้เรียน โดยให้คำอธิบายไว้ดังนี้ สถานศึกษาจัดระบบดูแลผู้เรียนโดยมีการปฐมนิเทศผู้เรียน มีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษา มีระบบเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อร่วมกันดูแลผู้เรียน ส่งเสริมสนับสนุนทุนการศึกษาแก่ผู้เรียน มีระบบดูแลผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงและผู้เรียนปัญญาเลิศ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2555 : 12)

การบริหารจัดการระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556 : 33 - 34) ได้กำหนดว่า การบริหารจัดการระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้เกิดการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน เกิดผลดีเป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นของสถานประกอบการ ชุมชน และ สังคม แสดงถึงศักยภาพของสถานศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งในการบริหารจัดการระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถานศึกษา เมื่อได้รับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยอาชีวศึกษาจังหวัดมอบหมายให้สถานศึกษานำระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษามาดำเนินการ สถานศึกษาต้องดำเนินการตามกระบวนการต่าง ๆ มีเครื่องมือ มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีเอกสาร หลักฐานในการดำเนินงาน มีการประสานความร่วมมือของบุคคลทุกฝ่ายในสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการบริหารจัดการระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา ได้ใช้หลักการการบริหารจัดการตามองค์ประกอบของ PDCA ดังนี้

1. การเตรียมการและวางแผนดำเนินงาน (Plan) ทำได้ดังนี้

1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเรื่อง การดูแลผู้เรียน วิเคราะห์สภาพความพร้อมของสถานศึกษา สภาพปัญหา และศักยภาพของสถานศึกษา ในการดำเนินงานการดูแลผู้เรียน ตลอดจนศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชน

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา ด้วยการประชุมเพื่อกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการ กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียนและกำหนดกรอบการปฏิบัติงานหรือแนวทางการดำเนินงาน ประกอบด้วยกระบวนการ วิธีการ มาตรฐาน และบันทึกมาตรฐานระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา

2. การปฏิบัติตามแผน (Do)

2.1 สร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีให้คณะกรรมการ ครู และบุคลากรให้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณภาพของระบบการดูแลผู้เรียนเพื่อที่มีเจตคติที่ดีในการพัฒนาและช่วยเหลือผู้เรียน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และได้รับความร่วมมือจากครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และมีความเข้าใจขั้นตอน วิธีการดำเนินงานอย่างถูกต้องชัดเจน

2.2 กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน จัดระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อช่วยให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ เกิดผลดีในการพัฒนา และดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

2.3 กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน จัดระบบการดูแลผู้เรียน โดยประกอบด้วยตัวชี้วัด และเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

2.4 จัดทำแผนงาน/ปฏิทินการปฏิบัติงาน ตลอดปีการศึกษา ตามวิธีการและขั้นตอนของการดูแลผู้เรียนทั้ง 5 กระบวนการ คือ การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองผู้เรียน การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน และการส่งต่อ

2.5 จัดทำสื่อ นวัตกรรม สนับสนุนการดำเนินงาน การดูแลผู้เรียน

3. กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน (Check)

3.1 ประเมินผลการดำเนินงาน โดยให้คณะกรรมการ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละภาคเรียน

3.2 ประชุมสรุปผลการดำเนินงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา

3.3 นำเสนอข้อมูล ความรู้ และวิธีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติ

3.4 ประเมินคุณภาพระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีคณะกรรมการที่สถานศึกษาแต่งตั้ง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินงานดูแลผู้เรียน

4. การปรับปรุงและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (Act)

4.1 นำข้อมูลจากการประเมินภายในสถานศึกษามาพิจารณาเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนการทำงานที่ดีขึ้น ทันท่วงที การเปลี่ยนแปลง ซึ่งการปรับปรุงและพัฒนาสามารถทำได้ แม้ในขณะที่การดำเนินงานยังไม่สิ้นสุดกระบวนการ และหลังจากสิ้นสุดการดำเนินงานแล้ว

4.2 ประชาสัมพันธ์ผลการดูแลผู้เรียน ให้ครอบคลุม ครอบคลุมทั้งด้านกระบวนการทำงาน บุคลากรและผลจากการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า นโยบายการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ใช้หลักการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาว่าด้วยเรื่อง การบริหารจัดการอาชีวศึกษา ตามตัวบ่งชี้ที่ 3.7 ระดับคุณภาพในการจัดระบบดูแลผู้เรียน มีเครื่องมือ มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีเอกสาร หลักฐานในการดำเนินงาน มีการประสานความร่วมมือของบุคคลทุกฝ่ายในสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

ลีแมน โนวส์กี้ (Lehmanowsky. 1991 : Abstract) ศึกษาเรื่อง ความต้องการบริการแนะแนว และการให้คำปรึกษากับนักเรียน พบว่า นักเรียนต้องการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาจาก โรงเรียน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ โครงการพัฒนาอาชีพ วิธีการตัดสินใจเลือกวิทยาลัยเพื่อ ศึกษาต่อ การเตรียมตัวเข้าทำงาน การสมัครงาน การฝึกงาน แนวทางการศึกษาต่อในระดับสูง แนวทางแห่งความสำเร็จ วิธีการที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจและยอมรับ วิธีการเข้าใจและยอมรับตัวเอง

เซียบส์ (Siebs. 1999 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของ โรงเรียนในการออกแบบโปรแกรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อป้องกันการลาออกของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแถบชานเมือง พบว่า นักเรียนสามารถประสบความสำเร็จ โดยมีผลสัมฤทธิ์ สูงขึ้น สามารถเพิ่มระดับเกรดเฉลี่ย เพิ่มความเอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้น ได้รับการยอมรับนับถือ มากขึ้น มีการพัฒนาความสนใจมาสู่การเรียน พัฒนาวิสัยทัศน์ในอนาคตของตนเอง และที่สำคัญคือ มีโอกาสมากขึ้นในการจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหลังจากที่ได้เข้าร่วมในโปรแกรม REACH

วอลตัน (Walton. 2007 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของการใช้ระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาระดับผลคะแนนในแบบทดสอบตามมาตรฐานของรัฐซึ่งใช้ในโรงเรียน ประจำอำเภอ พบว่า โรงเรียนที่ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีผลการปฏิบัติงานที่ดีกว่าโรงเรียน ในกลุ่มควบคุมซึ่งตั้งอยู่ในเขต 8 พื้นที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

สมศักดิ์ วรรณศิริ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต1 พบว่า 1) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมนักเรียน และ ด้านการส่งต่อ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต1 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวม ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุรัชต์ ชาตะรักษ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต3 พบว่า 1) ระดับการดำเนินงานและผลการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตระการ อุดมวงศ์ศิริ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ และการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านมีการปฏิบัติและการดำเนินการในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งบุคลากร โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กิตติศักดิ์ จุลมณฑล (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต1 พบว่า 1) การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต1 โดยรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ 2) ครูที่ปรึกษาที่สังกัดขนาดโรงเรียนต่างกันมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เรณู ศรีสุภา (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านค่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาระยอง เขต 18 พบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 2) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามสถานภาพของครูและนักเรียนในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อะหมัด หลีสันมะหมัด (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา อำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า 1) การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยภาพรวมผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก และรายด้านพบว่า ด้านการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน รองลงมาด้านการปฏิบัติงาน ตามแผน และด้านการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล 2) การเปรียบเทียบความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยระดับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน พบว่า จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

รัตนา คงฤทธิ์ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเครืออักษรรูป จังหวัดชลบุรี พบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเครืออักษรรูป จังหวัดชลบุรีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ด้านการ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน 2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเครืออักษรรูป จังหวัดชลบุรี จำแนกตามตำแหน่งโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า บทบาทการบริหารระบบการดูแล ผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา มีกระบวนการดำเนินงาน ได้แก่ การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองผู้เรียน การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ ซึ่งเป็น กระบวนการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธภาพของครู กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองได้ มีวิธีการ เครื่องมือที่ชัดเจน มีคุณภาพ มาตรฐานและมีร่องรอยหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ การดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียนเกิด จากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา และบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการกำหนด บทบาท และทิศทางในการดำเนินงาน เพื่อให้ระบบดูแลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษายวทยาการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 774 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 59 คน และครูผู้สอน จำนวน 715 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2558 ประกอบด้วย

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำนวน 59 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 11 คน ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 18 คน และผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 30 คน

2.2 ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607) โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) หารสัดส่วนขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามที่ตั้งสถานศึกษา จำนวน 254 คน ประกอบด้วย ในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 58 คน จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 86 คน และจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 110 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา

ที่ตั้งสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน
สระแก้ว	11	162	11	58
ปราจีนบุรี	18	242	18	86
ฉะเชิงเทรา	30	311	30	110
รวม	59	715	59	254
		774		313

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพและที่ตั้งสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรีและฉะเชิงเทรา จำแนกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองผู้เรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) โดยให้คะแนนแต่ละข้อ (Best and Khan. 1993 : 247) ดังนี้

- | | | |
|---|---------|----------------------------|
| 5 | หมายถึง | มีบทบาทการบริหารมากที่สุด |
| 4 | หมายถึง | มีบทบาทการบริหารมาก |
| 3 | หมายถึง | มีบทบาทการบริหารปานกลาง |
| 2 | หมายถึง | มีบทบาทการบริหารน้อย |
| 1 | หมายถึง | มีบทบาทการบริหารน้อยที่สุด |

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี ในเรื่องบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียน
2. สร้างแบบสอบถามที่ได้ศึกษา แล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 64 – 65) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00
4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ได้ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.33 - 0.63
5. นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 – 204) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อนำผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ และที่ตั้งสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
3. การวิเคราะห์บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา โดยรวม และรายด้าน ใช้สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 102)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีบทบาทการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีบทบาทการบริหารอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีบทบาทการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีบทบาทการบริหารอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีบทบาทการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด
4. วิเคราะห์ข้อมูล บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทราเปรียบเทียบตามสถานภาพ โดยการทดสอบค่าที (T-test)
5. วิเคราะห์ข้อมูลบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทราเปรียบเทียบตามที่ตั้งสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่าง ใช้วิธีทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ้ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ (%)

1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x})

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective

Congruence : IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-total Correlation)

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

2.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าที (T – test)

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe')

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ผู้วิจัย เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าเอฟ
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
SS	แทน	ค่า Sum of Squares
MS	แทน	ค่า Mean of Square
df	แทน	ค่า Degree of Freedom
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเปรียบเทียบบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพ และที่ตั้งสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพ และที่ตั้งสถานศึกษา

รายการ	n = 313	
	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
ผู้บริหารสถานศึกษา	59	18.80
ครูผู้สอน	254	81.20
รวม	313	100.00
2. ที่ตั้งสถานศึกษา		
จังหวัดสระแก้ว	69	22.00
จังหวัดปราจีนบุรี	104	33.20
จังหวัดฉะเชิงเทรา	140	44.70
รวม	313	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 18.80 และครูผู้สอน จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 81.20 จำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา จำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ประกอบด้วย จังหวัดสระแก้ว จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 33.20 และจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 44.70

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรีและฉะเชิงเทรา ดังตาราง 3 - 8

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้าน

บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 313			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.02	0.58	2	มาก
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน	3.94	0.66	4	มาก
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน	4.10	0.67	1	มาก
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.02	0.64	2	มาก
5. ด้านการส่งต่อ	3.99	0.69	3	มาก
รวม	4.00	0.56		มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.10$) ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.02$) และด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 3.99$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อ

บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 313			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ผู้บริหาร ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.12	0.66	2	มาก
2. มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.92	0.80	6	มาก
3. มีการจัดเตรียมแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความชัดเจน	3.98	0.74	4	มาก
4. มีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน	4.04	0.73	3	มาก
5. มีวิธีการในการเก็บข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างหลากหลาย	3.90	0.73	7	มาก
6. สถานศึกษาจัดเวลาให้ครูประจำชั้นในการออกเยี่ยมบ้านผู้เรียน	4.28	0.72	1	มาก
7. สถานศึกษาจัดยานพาหนะในการออกเยี่ยมบ้านผู้เรียนให้กับครูประจำชั้น	3.81	0.97	8	มาก
8. มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากผู้เรียนแต่ละบุคคล	3.93	0.74	5	มาก
รวม	4.02	0.58		มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาจัดเวลาให้ครูประจำชั้นในการออกเยี่ยมบ้านผู้เรียน ($\bar{X} = 4.28$) ผู้บริหาร ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.12$) และมีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน ($\bar{X} = 4.04$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ด้านการคัดกรองผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ

บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 313			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาการจัดกลุ่มผู้เรียน	3.87	0.84	6	มาก
2. มีเกณฑ์การแบ่งกลุ่มผู้เรียนชัดเจน	3.94	0.81	3	มาก
3. มีการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้เรียน	3.90	0.74	4	มาก
4. การคัดกรองผู้เรียนของสถานศึกษาพิจารณาจากข้อมูลผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน	3.90	0.75	4	มาก
5. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและยอมรับในการจัดกลุ่มผู้เรียน	3.73	0.84	7	มาก
6. สถานศึกษาชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน	3.89	0.83	5	มาก
7. มีการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนไว้เป็นความลับ โดยเฉพาะผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา	3.97	0.79	2	มาก
8. มีการประเมินผลและรายงานผลการคัดกรองผู้เรียนในแต่ละภาคเรียน	4.02	0.72	1	มาก
รวม	3.94	0.66		มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ด้านการคัดกรองผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการประเมินผลและรายงานผลการคัดกรองผู้เรียนในแต่ละภาคเรียน ($\bar{X} = 4.02$) มีการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนไว้เป็นความลับ โดยเฉพาะผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา ($\bar{X} = 3.97$) และมีเกณฑ์การแบ่งกลุ่มผู้เรียนชัดเจน ($\bar{X} = 3.94$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียน
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว
ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ

บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของ ผู้บริหารสถานศึกษา	n = 313			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัด กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนของครู ประจำชั้น	4.05	0.78	7	มาก
2. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน	4.11	0.75	5	มาก
3. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและ พัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.09	0.74	6	มาก
4. การจัดกิจกรรมของสถานศึกษาสอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียน	4.03	0.72	8	มาก
5. สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมโฮมรูมให้กับ ผู้เรียนในแต่ละสัปดาห์ได้อย่างเหมาะสม	4.37	0.66	2	มาก
6. สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร	4.41	0.66	1	มาก
7. สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูกับ ผู้ปกครองทุกภาคเรียน	4.24	0.77	3	มาก
8. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อ ช่วยเหลือผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา	4.15	0.77	4	มาก
รวม	4.10	0.67		มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ด้านการ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ใน ระดับมากทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร ($\bar{X} = 4.41$) สถานศึกษา จัดให้มีกิจกรรมโฮมรูมให้กับผู้เรียนในแต่ละสัปดาห์ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.37$) และสถานศึกษา จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูกับผู้ปกครองทุกภาคเรียน ($\bar{X} = 4.24$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมและรายข้อ

บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 313			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน	4.07	0.74	2	มาก
2. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.11	0.74	1	มาก
3. สถานศึกษามีการพัฒนาครูให้มีความรู้ทักษะ ตลอดทั้งเทคนิคการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน	4.00	0.75	5	มาก
4. สถานศึกษามีการติดตามดูแลผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	4.05	0.74	3	มาก
5. สถานศึกษามีการเก็บแบบบันทึกข้อมูลการดูแลผู้เรียน ไว้ในที่ที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้	3.99	0.69	6	มาก
6. สถานศึกษาจัดให้มีการรายงานการดูแลผู้เรียนในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.02	0.69	4	มาก
7. ใช้เครื่องมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความหลากหลาย	3.89	0.75	8	มาก
8. สถานศึกษามีการประสานให้ผู้เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาผู้เรียน	3.97	0.71	7	มาก
รวม	4.02	0.64		มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ใน ระดับมากทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อการ แก้ไขปัญหาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.11$) สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.07$) และสถานศึกษามีการติดตามดูแลผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง /มีปัญหา อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.05$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียน
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว
ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ด้านการส่งต่อ โดยรวมและรายข้อ

บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหาร สถานศึกษา	n = 313			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลผู้เรียนที่ เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือก่อนส่งต่ออย่าง ถูกต้องและชัดเจน	3.96	0.74	6	มาก
2. ผู้บริหารมีความสม่ำเสมอในการติดตามผลการ ดูแลผู้เรียนของครูประจำชั้น	4.04	0.72	2	มาก
3. ผู้บริหารมีการประสานงานระหว่างครูประจำ ชั้นกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียน	4.01	0.78	3	มาก
4. สถานศึกษาส่งต่อผู้เรียนให้กับบุคลากร ภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ สามารถแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนได้	3.85	0.79	8	มาก
5. บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันแก้ไข ปัญหาของผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถก่อน จะส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ	3.97	0.75	5	มาก
6. มีการแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบถึงการส่งต่อ ผู้เรียน	4.09	0.78	1	มาก
7. ผู้ปกครองให้ความยินยอมในการส่งต่อผู้เรียน ให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	3.94	0.81	7	มาก
8. สถานศึกษามีการรายงานผลการส่งต่อให้ ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง	4.00	0.79	4	มาก
รวม	3.98	0.69		มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ด้านการส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบถึงการส่งต่อผู้เรียน ($\bar{X} = 4.09$) ผู้บริหารมีความสม่ำเสมอในการติดตามผลการดูแลผู้เรียนของครูประจำชั้น ($\bar{X} = 4.04$) และผู้บริหารมีการประสานงานระหว่างครูประจำชั้นกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียน ($\bar{X} = 4.01$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพ และที่ตั้งสถานศึกษา ดังตาราง 9 – 10

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพ

บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา	สถานภาพ				t	p
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n = 59)		ครูผู้สอน (n = 254)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.31	0.50	3.95	0.58	4.27	.76
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน	4.21	0.52	3.88	0.68	3.53	.08
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน	4.34	0.53	4.04	0.69	3.10	.12
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.25	0.61	3.97	0.63	3.05	.23
5. ด้านการส่งต่อ	4.17	0.59	3.93	0.70	2.40	.74
รวม	4.24	0.48	3.94	0.57	3.67	.30

*p ≤ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา

บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
ระหว่างกลุ่ม	.386	2	0.193	.566	.57
ภายในกลุ่ม	105.729	310	0.341		
รวม	106.115	312			
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน					
ระหว่างกลุ่ม	.959	2	0.480	1.093	.34
ภายในกลุ่ม	136.005	310	0.439		
รวม	136.965	312			
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน					
ระหว่างกลุ่ม	2.141	2	1.070	2.376	.10
ภายในกลุ่ม	139.637	310	0.450		
รวม	141.778	312			
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	1.038	2	0.519	1.281	.28
ภายในกลุ่ม	125.577	310	0.405		
รวม	126.615	312			
5. ด้านการส่งต่อ					
ระหว่างกลุ่ม	1.581	2	0.791	1.681	.19
ภายในกลุ่ม	145.762	310	0.470		
รวม	147.343	312			
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	.822	2	0.411	1.292	.28
ภายในกลุ่ม	98.615	310	0.318		
รวม	99.437	312			

* $p \leq .05$

จากตาราง 10 แสดงว่า บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนก ตามที่ตั้งสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ



ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา โดยจำแนกตามสถานภาพ และที่ตั้งสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 774 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 59 คน และครูผู้สอน จำนวน 715 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2558 ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำนวน 59 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 11 คน ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 18 คน และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 30 คน
2. ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan,

1970 : 607 - 610) โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) หาสัดส่วนขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามที่ตั้งสถานศึกษา จำนวน 254 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 58 คน จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 86 คน และจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 110 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพและที่ตั้งสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองผู้เรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
2. วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ สถานภาพและที่ตั้งสถานศึกษา โดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน

4. วิเคราะห์ข้อมูลบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทราเปรียบเทียบที่ตั้งสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าที (T-test)

5. วิเคราะห์ข้อมูลบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา เปรียบเทียบตามที่ตั้งสถานศึกษาโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

การศึกษบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จำแนกตามสถานภาพพบว่า เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 18.80 และครูผู้สอน จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 81.20 จำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา จำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ประกอบด้วย จังหวัดสระแก้ว จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 33.20 และจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 44.80

2. บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ

3. การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการศึกษบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ดังต่อไปนี้

1. บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนตระหนักและเห็นความสำคัญของการดูแลผู้เรียน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556 : 8) ได้เน้นถึงความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนก็คือ สภาวะวิกฤติและปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นในสังคมซึ่งเกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลในการดำเนินชีวิต เกิดผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน สิ่งแวดล้อม เกิดปัญหาต่อคุณภาพชีวิต ทำให้สภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป เกิดปัญหาภายในครอบครัว การหย่าร้าง การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนภายในครอบครัวไม่เหมาะสม ปัญหาค่าครองชีพที่ส่งผลกระทบต่อหารายได้เพื่อดูแลครอบครัว ไม่มีเวลาดูแลเด็ก และเยาวชน ทำให้ไม่สามารถปรับตัวได้จึงทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ยังมีปัญหาการเลียนแบบที่ไม่เหมาะสม ปัญหาทางเพศ การคบเพื่อนที่ไม่ดี การติดเกมรวมทั้งปัญหาความเครียดส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต จึงจำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนาและป้องกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้มีความสามารถในการปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างรู้เท่าทัน ปลอดภัยและมีความสุข จึงส่งผลให้การบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของตระการ อุดมวงศ์ศิริ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่าสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ และการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอะหมัด หลีสันมะหมัด (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า 1) การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยภาพรวมผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2. บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556 : 8) ได้ให้ความสำคัญกับบุคลากรในการดูแลผู้เรียนว่า การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษามีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศชาติในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

การปกครอง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ทั้งนี้เพราะกระบวนการจัดการอาชีวศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งในด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญาคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้มีความสามารถในการประกอบอาชีพเป็นที่พึงของตนเองและผู้อื่นได้ ในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่สำคัญคือการที่จะได้พลเมืองยุคใหม่ที่มีความเก่งความดี มีความสามารถ และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มุ่งเน้นการสร้างครูยุคใหม่ที่เก่ง ดี มีจิตวิญญาณความเป็นครู มุ่งเน้นเรื่องสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ซึ่งจะต้องเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เน้นการบริหารจัดการใหม่ที่ต้องการให้การจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนอย่างยั่งยืนเพื่อให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ วรรณศิริ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต1 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวม ผู้บริหาร โรงเรียนกับครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริชต์ ชาตะรักษ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ตัวบ่งชี้ที่ 3.6 ระดับ คุณภาพการบริหารความเสี่ยง โดยให้สถานศึกษาวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านทะเลาะวิวาท ด้านสิ่งเสพติด ด้านสังคม ด้านการพนัน และการมั่วสุม โดยการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกฝ่าย ผู้เรียนและผู้ปกครองมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และมีผลทำให้ปัญหาด้านความเสี่ยงลดลง และตัวบ่งชี้ที่ 3.7 ระดับคุณภาพในการจัดระบบดูแลผู้เรียน โดยให้สถานศึกษาจัดระบบดูแลผู้เรียน ให้มีระบบเครือข่ายผู้ปกครอง ดูแลผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง และส่งเสริมผู้เรียนปัญญาเลิศ (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา. 2555 : 56) และการดำเนินงานพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาให้ครอบคลุมตามขอบข่ายงานและบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยอาศัยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชน และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีแนวทางการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน จึงต้องมีการกำหนดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน และบทบาทหน้าที่

ความรับผิดชอบของผู้ที่ร่วมดำเนินงานจึงมีความสำคัญ โดยคำนึงถึงความสำเร็จ สักยภาพของการบริหารจัดการตามระบบการดูแลผู้เรียน การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ การสร้างเครือข่ายจากทุกกลุ่ม ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2556 : 25) จึงทำให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียนในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบการดูแลผู้เรียนยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาตัวแปรที่จำแนกตามสถานที่ตั้งสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติศักดิ์ จุลมณฑล (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต1 พบว่าครูที่ปรึกษาที่สังกัดขนาดโรงเรียนต่างกันมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนด้านการคัดกรองผู้เรียน เกี่ยวกับการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและยอมรับในการจัดกลุ่มผู้เรียน ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาการจัดกลุ่มผู้เรียน และควรชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนด้านการส่งต่อเกี่ยวกับการส่งต่อผู้เรียนให้กับบุคลากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สามารถแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียนได้ ผู้ปกครองให้ความยินยอมในการส่งต่อผู้เรียนให้กับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และสถานศึกษาควรมีการรวบรวมข้อมูลผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือก่อนส่งต่ออย่างถูกต้องและชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา
2. ควรพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา



บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2554). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.
กรุงเทพฯ : ยูเร็นส์อิมเมจกรุ๊ป.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิตติศักดิ์ จุลมณฑล. (2554). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขียงเทรา เขต1.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : วิ.พรินท์.
- ตระการ อุดมวงศ์ศิริ. (2553). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กาญจนบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประภาพรรณ รักเลี้ยง. (2556). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2555). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2555). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4.
ชลบุรี : มนตรี.
- รัตนา คงฤทธิ์. (2556). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเครือข่ายกรุป
จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เรณู ศรีสุภา. (2555). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านค่าย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาระยอง เขต 18. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
ทิพย์วิสุทธิ์.

- สมศักดิ์ วรรณศิริ. (2550). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม.
- สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. (2548). **หลักสูตรปัจจัยสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน.** กรุงเทพฯ : สมาคมนแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- สมาน อัสวภูมิ. (2551). **การบริหารการศึกษาศูนย์ใหม่ : แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ.**
พิมพ์ครั้งที่ 4. อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซต.
- สันติ บุญภิรมย์. (2557). **การบริหารจัดการในห้องเรียน (Classroom Management).**
กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- สัมมา รชนีธย์. (2553). **ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). **การศึกษาสภาพการจัดระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2550). **การพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อจัดกระบวนการ
เรียนรู้.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- _____. (2551). **แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการแนวคิด และทิศทางในการดำเนินงาน.**
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. (ม.ป.ป.). **พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.**
กรุงเทพฯ : พรินทวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2555). **มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 เพื่อการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- _____. (2556). **คู่มือการปฏิบัติงานระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- _____. (2557). **เอกสารประกอบการปฏิบัติงาน โครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียน
อาชีวศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2558). **เอกสารประกอบการปฏิบัติงาน โครงการลด
ปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558.**
กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). **นโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2555). **มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2554). **การบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.** กรุงเทพฯ : ส.เอเชียเพรส (1989).
- สุรัชต์ ชาตะรักษ์. (2550). **การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อะหมัด หลีสันมะหมัด. (2555). **การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- Best, J.W. and Khan, J.V. (1993). **Research in Education.** 7th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Cronbach, L. J. (1990). **Rethinking Effective Schools : Research and Practice.** New Jersey : Prentice-hall.
- Hoy, K. and Miskel, G. (2001). **Education Administration : Theory , Research, and Practice.** 6th ed. New York : Random House.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities,” **Educational and Psychological Measurement.** 30 (3) : 607-610.
- Lehmanowsky, M.B. (1991). **Guidance and counseling service : Perceived student need.** **Dissertation Abstract International.** 52(5) : A.
- Richard, D.P. and Robert, J.W. (1993). **Counseling Strategies and Intervention Techniques for the Human Services.** 4th ed. New York : Longman.
- Robyn, H. and et al. (2012). **Counseling Children and Adolescents in Schools.** California : SAGE.

- Siebs. (1999). **An Evaluation of the Effectiveness of a School within a School Program Designed to Prevent High School Dropouts in a Suburban High School.** (Online). Available <http://www.od.arc.nrru.ac.th/dao/detail.nsp>. 8 December 2016.
- Walton, C. (2007). “The Effectiveness of Using a Student Monitoring System to Improve a School District’s State Test Score,” **Dissertation Abstracts International**. 67(12) : 108.
- WHO. (2002). **World Report on Violence and Health.** Geneva : World Health Organization.



ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี



ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์วราญา ภูเสตวงษ์ อาจารย์ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. นายโรม กิจจาวิเศษ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการราษฎร์ไศล
3. นายประวิทย์ บุรินนิตย์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพกุมมาปี
4. นายสมชาย พชรนสาร ครูชำนาญการพิเศษ
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว
5. นายวิระ ค้างเป็น ครูชำนาญการพิเศษ
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี



ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี



ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์วรุณา ภูเสตวงษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายเกียรติศักดิ์ ช่างเรือน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษายาทาทหารบริหารระบบ การดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัด สระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นประธาน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา รายละเอียด แบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ที่นักศึกษาส่งมาเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พองพันธ์ สุทธิวัฒน์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๓๕๓๑-๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑



ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพกุมภวาปี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายเกียรติศักดิ์ ช่างเรือน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษายาทบาทการบริหารระบบ การดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัด สระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นประธาน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา รายละเอียด แบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ที่นักศึกษาส่งมาเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พองพันธ์ สุทธิวัฒน์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๓๕๓๑-๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑



ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายเกียรติศักดิ์ ช่างเรื่อน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษายทบาทการบริหารระบบ การดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัด สระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นประธาน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา รายละเอียด แบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่าน คือ นายสมชาย พชรนสาร เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พอพันธ์ สุทธิวัฒน์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๓๕๓๑-๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑



ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายเกียรติศักดิ์ ช่างเรือน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษายาทบาทการบริหารระบบ การดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัด สระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกลี เป็นประธาน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา รายละเอียด แบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่าน คือ นายวิระ ค้างแป้น เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พอพันธ์ สุทธิวัฒน์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๓๕๓๑-๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑



ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเทคนิคจันทบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วยนายเกียรติศักดิ์ ช่างเรือน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี การดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัด สระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นประธาน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา รายละเอียด แบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วความเรียบร้อยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายเกียรติศักดิ์ ช่างเรือน เก็บ รวบรวมข้อมูลการวิจัยและนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนในสถานศึกษาของท่าน เพื่อตรวจสอบ เครื่องมือที่นักศึกษารวบรวมขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พอพันธ์ สุทธิวัฒน์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๓๕๓๑-๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑



ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษายาทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อการศึกษายาทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา
2. แบบสอบถามฉบับนี้สำหรับสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา

ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้ใช้สำหรับงานวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในหน้าที่ทางราชการแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

นายเกียรติศักดิ์ ช่างเรือน

นักศึกษาริญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ อยู่ในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. สถานภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษา

ครูผู้สอน

2. ที่ตั้งสถานศึกษา

จังหวัดสระแก้ว

จังหวัดปราจีนบุรี

จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 2 บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา โปรดอ่านรายละเอียดเกี่ยวกับข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่า ท่านมีบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนในการปฏิบัติงานในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือให้ตรงกับระดับคะแนน

ตัวอย่าง

ที่	บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับบทบาท				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
0	มีการจัดเตรียมแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน		✓			

จากตัวอย่าง ข้อ 0 แสดงว่า ระดับบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา มีการจัดเตรียมแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน อยู่ในระดับมาก เป็นต้น

ที่	บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับบทบาท				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล						
1	ผู้บริหาร ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
2	มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
3	มีการจัดเตรียมแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความชัดเจน					
4	มีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน					
5	มีวิธีการในการเก็บข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างหลากหลาย					
6	สถานศึกษาจัดเวลาให้ครูประจำชั้นในการออกเยี่ยมบ้านผู้เรียน					
7	สถานศึกษาจัดยานพาหนะในการออกเยี่ยมบ้านผู้เรียนให้กับครูประจำชั้น					
8	มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากผู้เรียนแต่ละบุคคล					
การคัดกรองผู้เรียน						
9	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาการจัดกลุ่มผู้เรียน					
10	มีเกณฑ์การแบ่งกลุ่มผู้เรียนชัดเจน					
11	มีการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้เรียน					
12	การคัดกรองผู้เรียนของสถานศึกษาพิจารณาจากข้อมูลผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน					

ที่	บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับบทบาท				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
13	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและยอมรับในการจัด กลุ่มผู้เรียน					
14	สถานศึกษาชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูลจาก แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนให้ผู้ เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน					
15	มีการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนไว้เป็นความลับ โดยเฉพาะผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา					
16	มีการประเมินผลและรายงานผลการคัด กรองผู้เรียนในแต่ละภาคเรียน					
การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน						
17	สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนของครูประจำชั้น					
18	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน					
19	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและ พัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง					
20	การจัดกิจกรรมของสถานศึกษาสอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียน					
21	สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมโฮมรูมให้กับ ผู้เรียนในแต่ละสัปดาห์ได้อย่างเหมาะสม					
22	สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร					

ที่	บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับบทบาท				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
23	สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูกับ ผู้ปกครองทุกภาคเรียน					
24	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อ ช่วยเหลือผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา					
การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา						
25	สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการ ดำเนินงานป้องกันและแก้ไข้ปัญหาที่ชัดเจน					
26	สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อการแก้ไข้ปัญหา ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง					
27	สถานศึกษามีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดทั้งเทคนิคการให้คำปรึกษาแก่ ผู้เรียน					
28	สถานศึกษามีการติดตามดูแลผู้เรียนกลุ่ม เสี่ยง/มีปัญหา อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง					
29	สถานศึกษามีการเก็บแบบบันทึกข้อมูลการ ดูแลผู้เรียนไว้ในที่เหมาะสมและสะดวกใน การเรียกใช้					
30	สถานศึกษาจัดให้มีการรายงานการดูแล ผู้เรียนในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยคำนึงถึง ประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ					
31	ใช้เครื่องมือในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา มีความหลากหลาย					

ที่	บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับบทบาท				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
32	สถานศึกษามีการประสานให้ผู้เกี่ยวข้องให้ ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาผู้เรียน					
การส่งต่อ						
33	สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลผู้เรียนที่ เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือก่อนส่งต่ออย่าง ถูกต้องและชัดเจน					
34	ผู้บริหารมีความสม่ำเสมอในการติดตามผล การดูแลผู้เรียนของครูประจำชั้น					
35	ผู้บริหารมีการประสานงานระหว่างครู ประจำชั้นกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการส่ง ต่อผู้เรียน					
36	สถานศึกษาส่งต่อผู้เรียนให้กับบุคลากร ภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ สามารถแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนได้					
37	บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันแก้ไข ปัญหาของผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถ ก่อนจะส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ					
38	มีการแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบถึงการส่งต่อ ผู้เรียน					
39	ผู้ปกครองให้ความยินยอมในการส่งต่อ ผู้เรียนให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน					
40	สถานศึกษามีการรายงานผลการส่งต่อให้ ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง					



ภาคผนวก ง

คำดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 11 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียน
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว
ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา

ข้อ	บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล								
1	ผู้บริหาร ส่งเสริม สนับสนุน และให้ ความสำคัญการดำเนินงานจัดทำข้อมูลผู้เรียน เป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	+0	+1	.80	ใช้ได้
2	มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจกระบวนการ จัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	+0	+1	.80	ใช้ได้
3	มีการจัดเตรียมแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน ที่มีความชัดเจน	+1	+1	+1	+0	+1	.80	ใช้ได้
4	มีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน	+0	+1	+1	+1	+1	.80	ใช้ได้
5	มีวิธีการในการเก็บข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล อย่างหลากหลาย	+1	+1	+1	+0	+1	.80	ใช้ได้
6	สถานศึกษาจัดเวลาให้ครูประจำชั้นในการ ออกเยี่ยมบ้านผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	สถานศึกษาจัดยานพาหนะในการออกเยี่ยม บ้านผู้เรียนให้กับครูประจำชั้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้ รับจากผู้เรียนแต่ละบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
การคัดกรองผู้เรียน								
9	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณา การจัดกลุ่มผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	มีเกณฑ์การแบ่งกลุ่มผู้เรียนชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	มีการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	การคัดกรองผู้เรียนของสถานศึกษาพิจารณา จากข้อมูลผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
13	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและยอมรับในการจัด กลุ่มผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	ผู้บริหารสถานศึกษาทำงานด้วยความซื่อตรง ซื่อสัตย์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16	มีการประเมินผลและรายงานผลการคัดกรอง ผู้เรียนในแต่ละภาคเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน								
17	สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนของครูประจำชั้น กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน	+1	+0	+1	+1	+1	.80	ใช้ได้
19	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและ พัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20	การจัดกิจกรรมของสถานศึกษาสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21	สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมโฮมรูมให้กับ ผู้เรียนในแต่ละสัปดาห์ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22	สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ผู้นำเพื่อประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23	สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูกับ ผู้ปกครองทุกภาคเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
24	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านความรับผิดชอบ								
25	มีสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการ ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน	+1	+0	+1	+1	+1	.80	ใช้ได้
26	สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหา ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27	สถานศึกษามีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดทั้งเทคนิคการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28	สถานศึกษามีการติดตามดูแลผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29	สถานศึกษามีการเก็บแบบบันทึกข้อมูลการ ดูแลผู้เรียนไว้ในที่เหมาะสมและสะดวกใน การเรียกใช้	+1	+1	+0	+1	+1	.80	ใช้ได้
30	สถานศึกษาจัดให้มีการรายงานการดูแลผู้เรียน ในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
31	ใช้เครื่องมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความหลากหลาย	+1	+0	+1	+1	+1	.80	ใช้ได้
32	สถานศึกษามีการประสานให้ผู้เกี่ยวข้องให้ ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
การส่งต่อ								
33	สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลผู้เรียนที่ เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือก่อนส่งต่ออย่าง ถูกต้องและชัดเจน	+1	+1	+1	+0	+1	.80	ใช้ได้
34	ผู้บริหารมีความสม่ำเสมอในการติดตามผล การดูแลผู้เรียนของครูประจำชั้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35	ผู้บริหารมีการประสานงานระหว่างครูประจำ ชั้นกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36	สถานศึกษาส่งต่อผู้เรียนให้กับบุคลากร ภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ สามารถแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
37	บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันแก้ไข ปัญหาของผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถก่อน จะส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
38	มีการแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบถึงการส่งต่อ ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
39	ผู้ปกครองให้ความยินยอมในการส่งต่อผู้เรียน ให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	+1	+1	+0	+1	+1	.80	ใช้ได้
40	สถานศึกษามีการรายงานผลการส่งต่อให้ ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้



ภาคผนวก จ

คำอ่านจําแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 12 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล		21.	0.44
1.	0.34	22.	0.50
2.	0.45	23.	0.57
3.	0.54	24.	0.38
4.	0.44	การป้องกันและแก้ไขปัญหา	
5.	0.51	25.	0.44
6.	0.39	26.	0.42
7.	0.45	27.	0.37
8.	0.33	28.	0.43
การคัดกรองผู้เรียน		29.	0.36
9.	0.54	30.	0.46
10.	0.38	31.	0.41
11.	0.49	32.	0.56
12.	0.49	การส่งต่อ	
13.	0.63	33.	0.58
14.	0.51	34.	0.44
15.	0.57	35.	0.39
16.	0.37	36.	0.52
การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน		37.	0.63
17.	0.59	38.	0.51
18.	0.51	39.	0.59
19.	0.50	40.	0.38
20.	0.48		

ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา อยู่ระหว่าง 0.33 - 0.63

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา เท่ากับ 0.93

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี



ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายเกียรติศักดิ์ ช่างเรือน
วัน เดือน ปีเกิด	26 กรกฎาคม พ.ศ. 2521
สถานที่เกิด	ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 30 หมู่ 2 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู (คศ.1)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว 109 หมู่ 10 ตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว 27120
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2540	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี
พ.ศ. 2542	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี
พ.ศ. 2544	อุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต อส.บ. (เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์กำลัง) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
พ.ศ. 2559	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี